

2025
Nr. 5

Mõjulaine

Uudised
PERGis
toimuvast

2025/2026 Mõjulaine toimetus

Peatoimetajad:

Joonas Sooneste
Anete Adele Kasela
Luisa Indra Jürgenson

Kordinaatorid:

Gertrud Kasemaa
Luisa Indra Jürgenson

Kaane kujundus:

Maya Bachmann

Peaküljendaja:

Maya Bachmann

Küljendajad:

Maya Bachmann
Merlin Talvik
Maksim Kuts
Luisa Indra Jürgenson

Toimetajad:

Helene Antsmäe
Aleksandra Zamkovoï
Helena Isabella Susi
Marta Männiste
Mathias Lõoke
Laura Sophia Randrüüt
Ester Edro
Alessia Osokina
Maksim Kuts
Eliise Toomeoks
Kätliin Kalamees
Luisa Indra Jürgenson
Luisa-Mirell Ivanov

Kaane foto:

Uku Sermann

Keeletoimetajad:

Lee Luht
Helena Isabella Susi
Luisa Indra Jürgenson

Külalisautorid:

Katri Kõrts
Kaili Ott
Heiki Koov

Juhtkiri

PERG on lõpuks täiskoosseisus ja enam kui pool õppeaastast on möödas. Selle ajaga on koolimajja kokku tulnud hulgaliselt erinevaid inimesi iselaadi ootuste, mõtete ja rütmidega. Me kõik oleme õppinud mitte ainult tundides, vaid ka üksteise kõrval olles, olenemata oma rollist koolis. Just see mitmekesisus on üks PERGi tugevusi.

Me elame ajal, kus info liigub kiiremini, kui jõuame sellele reageerida. Uudised vahetuvad minutitega ja tähelepanu hajub aina kiiremini. Harjume pideva infovooga nii ära, et ei panegi enam tähele, kuidas see kurnab.

Koolileht *Mõjulaine* ei ürita selles võidujooksus kaasa joosta. See ei ole

koht kiiretele reaktsioonidele ega lärmakatele pealkirjadele. See on koht lugudele, mis kestavad kauem kui üks päev. *Mõjulainel* on ruumi mõtetele, arvamustele ja tunnetele, mis muidu jäävad saginas tahaplaanile. Siin saavad nähtavaks kooliperre kuuluvate inimeste hobid, huvid ja vaated.

Mõjulaine peegeldab, kui kirju ja mitmekesine on PERGi koolipere. See leht annab hääle erinevatele inimestele ja loob ruumi mõtisklemiseks. Mõnikord ei vii edasi mitte kiirus, vaid julgus võtta aeglasem tempo ja päriselt vaadata, kes me kõik oleme kokku tulnud.

– Katri Kõrts, G3-I17 õpilane ja ÕE
asepresident

Sisukord

Clelia Kurg

PERSOON

Koolis toimus esimene luuleslamm! Kas see on alus uuele Perggi traditsioonile?

PERGLANE

Mida perglased loevad? – perglaste lugemisharjumused

PERGLANE

MTÜ Cats Help

PERGLANE

Kuidas tulevad PERGi töötajad kooli?

PERGLANE

Leideni Ülikooli avatud uste päev ja rahvusvahelise õppe võimalused noortele

KOGEMUSLUGU

Tallinlased vs Ida-Virumaa: kuidas möödus Helene ja Aleksandra nädal Kohtla-Järvel?

REPORTAAŽ

Rasmus Tähepõld (G3A1) ja tuuleveskite raamat

HEIKI KIRJUTAB

Raamatuarvustus – King'i õudus kupli all

KULTUUR

Filmiarvustus – Osa millestki suuremast

KULTUUR

Teatriarvustus – Kabaree

KULTUUR

Lugemissoovitused

KULTUUR

Muusikal kui muusikateatri žanr – mis see on?

KULTUUR

Stiilitutvustused

MOOD

Kõrvaltee kaudu täiskasvanuella

INIMESEKS SAAMISE ABC

Retseptid

VARIA

Luuletus ja proosa

OMA LOOMING

Humoorikas horoskoop

VARIA

Õpetajate tsitaadid

VARIA

Clelia Kurg

Clelia Kurg: “Tegelikult ma soovitan noortele, et nad mõtleksid suurelt. Kõik on võimalik.”

Uue õppeaasta esimeses Mõjulaines tutvume PERGi karjääriõpetuse õpetaja ja karjäärinõustaja Clelia Kurega. Räägime tema elust, tegemistest, tööst ja puhkamisest. Samuti annab Clelia nõuandeid hea CV kirjutamiseks ning selgitab tehisaru mõju tööturule.

ELU

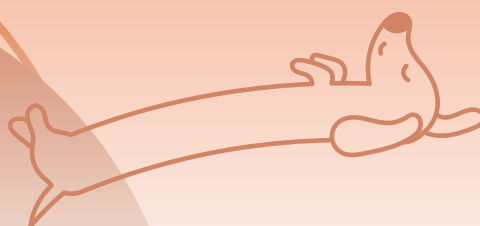

Millega sa vabal ajal tegeled?

Ma püüan vabal ajal eelkõige puhata ja veeta aega endale oluliste inimestega, perega ja muidugi oma armsa kääbustaksi Donnaga. Viibin võimalikult palju värskes õhus. Suvel ja soojal ajal sõidan jalgrattaga ning talvel suusatan. Lisaks ma loen võrdlemisi palju, viimasel ajal rohkem erialast kirjandust, sest minu hobi on ka õppimine. Hetkel täiendan ennast ülikoolis õpi- ja töörande alal, mis on samuti oluline osa karjääri kujundamisest.

Mis on sinu lemmikraamat?

Lapsepõlves meeldis mulle lugeda muistendeid, aga hetkel on kindlat lemmikut raske valida. Mul on neid päris palju. Praegu on mul käsil Tõnu Õnnepalu “Mandala”. Ma olen tema raamatuid lugenud, aga “Mandala” oli siiani veel lugemata. Loen veel Valdur Mikita “Mõtterändurit”.

Ütlesid, et sulle meeldib jalutamas ja matkamas käia. Kas sa leiad, et need on sinu jaoks parimad viisid puhkamiseks või on sul täielikuks puhkuseks mingi teistsugune variant?

Et milline on parim viis puhkamiseks? Mina läheneksin sellele nõnda, et parim viis on enda väljalülitamine stressi tekitavatest olukordadest. Kindlasti tuleks olla eemal tööalasest infovoost, kuna see tuletab pidevalt meelde pooleli jäänud ülesandeid ja kohustusi.

Hea viis puhkamiseks on teha tavapärasest erinevaid tegevusi ja võimalusel vahetada ka keskkonda, näiteks minna välismaale või siis maakohta, kui selleks võimalus on. Selline on minu soovitus. Väga oluline on ka puhkuselt tagasitulek, sest kui ennast kohe esimesel tööpäeval üle koormata, siis on väsimus taas kiire tekkima. Seetõttu tasub seda jälgida ja märgata. Tööle naastes on mul ka üks väike nipp: esimesel ja teisel päeval kirjutan oma mõtted üles, sest puhanud aju loob sellised huvitavad seosed, millest võivad kasvada täiesti uued ideed.

Mainisid välismaal käimist. Kas on olnud mingi riik, mis on eriti eredalt meelde jäänud?

Neid kohti on mitmeid, sest olen tööalaselt palju reisinud. Eredalt on meelde jäänud India, kuna sealne eluviis ja igapäevane suhtlemine erinevad väga palju meie omast. Viimati viibisin aga Londonis, kus ma olen päris palju käinud, sest mulle meeldib ka linnapuhkus. Londonis on alati midagi huvitavat teha, külastasime näiteks ööloomaaeda. Üritus oli mõeldud täiskasvanutele, pakuti toitu, mängiti muusikat ja ümberringi oli palju melu. See oli väga lahe kogemus.

Kelleks sa noorena saada tahtsid?

Tahtsin saada õpetajaks, sest mul oli väga tore 1. klassi õpetaja, kelle eeskujul ma läksin ka lõpuks ülikooli eesti keelt ja kirjandust õppima. Mõtlesingi toona, et minust saab õpetaja, kuid elu siiski nii ei läinud ja kuna mul oli ülikooli ajal suveks tööd vaja, siis ma kandideerisin rahvusvahelisse raamatupidamisettevõttesse suveabiliseks ja töötasin pikka aega finantsvaldkonnas nii spetsialisti kui juhina. Koolis õpetajana alustasin tänavu aga oma kolmandat õppeaastat.

Mis oli sinu esimene töökogemus? Kas oligi see suveabilise töö või oli enne seda ka mingeid väiksemaid tööampse?

Oli enne seda ka ikka, sest ma käisin suvevaheajal malevas. Kui malev kõrvale jätta, siis oli tegelikult mu esimene ametlik töö Soomes maasikate korjamine. Tegemist oli Lahti lähedal asuva maasikataluga, mille omanikeks olid ühe pere mitu põlvkonda. Igal pereliikmel oli selles perefirmas oma kindel roll. Minu jaoks oli sealne töö hästi organiseeritud ja väga tulus, sest teenida sai vastavalt oma panusele. Ma mäletan, et ma korjasin päevas 156 kilo maasikaid ehk päris suure koguse. Töötasin Soomes kokku viis suve.

Kui palju sellest ära süüa sai? Või ei saanud üldse?

Sai süüa küll, aga ütleme niimoodi, et peale esimest nädalat väga palju enam ei jaksaks.

Kuidas sa selle töökoha leidsid?

Väga lihtsalt: tutvuste kaudu. Minu tädi elab Soomes ja tema lähedal oligi see maasikatalu. Sain tädi majas ka elada, sest töökoht oli kõigest pooleteise kilomeetri kaugusel. Maasikapõllud asusid ikkagi pisut eemal, seega erinevate põldude vahel liikusime jalgratastega.

Ega sa ei tea, kas see talu on siiani alles?

Jah, on. Kui ma suvel tädi juurde sõidan, siis plaanin kindlasti külastada ka maasikatalu. Nad saavad mulle alati tervisi, meil on siiani soojad suhted.

PERG

Kas PERG leidis sind või sina PERGi?

Olin varasemalt teadlik, et 2023. aastal avati kolm riigigümnaasiumit. Uurisin siis kõigi koolide kohta, kuid enim kõnetas mind just PERGi kontseptsioon ja väärtused. Tööle saamise lugu on väga klassikaline. Märkasin sotsiaalmeedias kuulutust ja kandideerin. Kandideerimisprotsess oli sujuv ja kindlasti avaldas mulle muljet koolipoolne avatud suhtlus ja positiivsus ehk PERGi vibe.

Kus algas sinu karjäär õpetajana?

Minu õpetajakarjäär algas Pelgulinna Gümnaasiumis ja siin PERGis alustasin nüüd septembris.

Kas tohib küsida, miks sa eelmisest koolist ära tulid?

Tulin eelmisest koolist ära sellel lihtsal põhjusel, et seal olin ma eesti keele, kirjanduse ja karjääriõpetuse õpetaja, aga PERGis avanes võimalus tegeleda karjääriteemadega täiskohaga ning ma tundsin, et see on minu võimalus. Eelmise koolist on mul ka ainult head mälestused. Ma õppisin seal palju ja olen tänulik oma esimestele õpilastele, kelle klassi ette ma ühel hetkel sattusin ja kes mind väga soojalt vastu võtsid.

Kas eesti keele õpetamine on sinu jaoks pigem läinud rong või on see variant alles?

No teate küll, kuidas selle kohta öeldakse, et ära iial ütle iial. Jällegi, eks seal ole omad plussid ja miinused. Eesti keele õpetajatel on suur töökoormus, samas on see amet väga huvitav. Mulle meeldib eriti kirjanduse õpetamine ja raamatutest rääkimine.

Mis on sinu lemmik tööülesanne PERGis?

Väga hea küsimus. See on karjääriõpetuse tunni läbiviimine, sest ühelt poolt saan oma teadmisi edasi anda ja teiselt poolt on väga huvitav arutleda abiturientidega nende tulevikuplaanide üle. Õpilased motiveerivad mind väga palju just sellepärast, et neil on äärmiselt mitmekesised küsimused, millele mul ei olegi alati vastuseid. Tunnis õpilaste kogemuste kuulamine ja analüüsimine on minu jaoks silmaringi avardav.

Mis on sinu lemmikruum PERGis?

Meil on kaasaegne koolimaja, kus kõik ruumid on hubased, aga arvan, et kõige olulisemad on inimesed, kes loovad PERGis õhkkonna, kus on iga päev rõõm õpetada ja õppida. Kui ma siiski peaksin valima ühe ruumi, siis oleks see joogasaal, sest käin seal koos kolleegidega joogat tegemas.

Milline näeb välja sinu hommikurutiin?

Ärkan kell kuus hommikul. Täpsemalt kuus läbi kaks minutit. Olen täielikult hommikuinimene. Seetõttu ei lükka ma äratust kunagi edasi, vaid asun kohe tegutsema. Ma tunnen, et olen just hommikuti kõige produktiivsem. Minu hommikurutiini juurde kuulub kindlasti turgutav klaas sidrunivett ning ülepäeviti ka kahe ja poole kilomeetrine jooksuring, mis on piisavalt pikk, et mu keha ärkaks. Naastes joon kohvi piimaga ja hommikusöögiks on tavaliselt kreeka jogurt marjadega vms. PERGi tööle liikudes kuulan alati Raadio 2 hommikuprogrammi.

Miks just kuus läbi kaks?

Tegelikult... aitäh küsimuse eest. Olgu see siis minu väike kiiks, et täistunni asemel ärkan hoopis null kaks.

Karjäär ja õpingud

Mis ameteid tööturul hetkel kõige enam vajatakse?

Endiselt on suur nõudlus IKT ehk info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistide ning tervishoiu- ja haridustöötajate järele. Lisaks vajatakse ka oskustöölisi, näiteks elektrikuid ja metallitöölisi.

Soovitan huvilistel lugeda SA Kutsekoja poolt välja antud tulevikuvaate prognoosi „Töö ja oskused 2035“, mis annab täpse ülevaate tööturu arengut kujundavatest trendidest.

Kui väga me peaksime muretsema, et tehisintellekt meilt ametikohad ära võtab?

Mulle tuleb meelde ameerika teadlase Roy Amara väga tuntud ütlus, et me ülehindame tehisintellekti lühiajalist mõju, aga alahindame selle pikaajalist mõju. Ametikohad ei kao üleöö, kuid tuleviku vaates on töö iseloom kindlasti muutumas. Tehisaru ja inimesed töötavad koos, kusjuures paljudes ametites suureneb võimalus valida oma

töö vormi, ajakava ja asukohta. Elukestev õpe saab normiks. Olulised on oskused nagu suhtlemine, koostöö, kriitiline mõtlemine ja kohanemisvõime, sest tehisintellekt teeb meie eest küll paljud rutiinsed tööd ära, aga inimlikkust ta hetkel siiski ei asenda. Töökoha väärtus tulevikus sõltubki inimlikest omadustest.

Milliste ametikohtade nõudlus TI tõttu väheneb?

Hetkel see nõudluse vähenemine ongi juba käes. Paraku kuuleme iga nädal uudiseid koondamistest ja kokkuhoiumeetmetest, mis sageli puudutavad rutiinse töö tegijaid. Väheneb vajadus andmesisestajate, keskastme juhtide ning teiste sarnaste rollide järele. Põhjus, miks algajatel IT-spetsialistidel on senisest keerulisem tööd leida, peitub samuti selles, et lihtsamaid ja esmaseid ülesandeid on võimalik teha tehisaruga ning seetõttu on suurem vajadus eelkõige kogunud spetsialistide järele.

Kui palju lõpueksamite tulemused meie tulevikku mõjutavad?

Nii ja naa. Kui abiturient soovib peale gümnaasiumi sisse astuda kindlale erialale, siis võib öelda, et mõjutavad üsna palju, kuna tulemustest sõltub õppima pääsemine soovitud kooli. Sellisel juhul on mõistlik igaks juhuks läbi mõelda ka plaan B. Teisest küljest ei määra eksami tulemus kogu noore tulevikku. Kui abiturient ei saa riigieksamilt vajalikku tulemust, siis soovitan eksami aasta pärast uuesti teha ning ikkagi soovitud erialale kandideerida. Laiemalt vaadates on teada, et demograafiliste muutuste tõttu peavad inimesed töötama üha kõrgema eani ja karjääri jooksul kolm kuni neli korda ümber õppima ehk jällegi, elukestev õpe ja ülekantavad oskused on olulised ning neid omandatakse ka väljaspool formaalset õpet.

Kas see on müüt, et ülikooli sisse astudes tahetakse näha ainult viitesid ja kuldmedaleid?

Üldiselt arvan, et see on pigem müüt, kuigi see sõltub konkreetsest ülikoolist ja erialast. Mitmetes Eesti ülikoolides toimub vastuvõtt lävendipõhiselt, kus arvesse lähevad riigieksamid või sisseastumiskatsed ning medali eest saab kuni kolm lävendipunkti.

Samas on Eestis ka ülikoole, kus medali eest lisapunkte ei saa. Välisülikoolides on rohkem levinud keskmise hinde arvestamine.

Kuidas saada üle motivatsioonipuudusest?

Soovitan lihtsalt asuda tegutsema ja pigem mitte oodata, kuni end motiveerituna tunned, sest võib juhtuda, et seda “õiget” aega oodates motivatsioonipuhangut ei tulegi. Minu kogemuse järgi tekib motivatsioon just tegevuse käigus.

Mis on kõige suuremad miinused CV-de juures? Just noorte seas.

Ma ei nimetaks seda miinuseks, kuid sageli kardetakse CV-sse lisada lühemaid kogemusi, mis on tegelikkuses väga väärtuslikud, sest annavad tulevasele tööandjale palju informatsiooni. Hea näide on PERGi kogukonnapraktika. Soovitan CV-s julgelt välja tuua, mida praktika käigus tehti ja milliseid oskuseid omandati. Vähesse töökogemuse puhul kipub ka üheleheküljeline CV pisut tühjaks jääma. Minu soovitus ongi see „tühi“ ruum kavalalt ära täita, tuua välja oma tugevused, sest nii jätab CV lõppkokkuvõttes parema mulje. Seda olen ma ka karjääriõpetuse tundides soovitanud, sest CV ei ole koht, kus ennast tagasi hoida.

Mis on sinu arvamus vaheaasta võtmisest?

Ma arvan sellest väga positiivselt. Kui on tunne, et pärast gümnaasiumi pole enda jaoks õiget sihti veel leitud ja sellest tingitult tekib ka motivatsioonipuudus, siis on vaheaasta hea võimalus tegeleda millegi muuga ja endas selgusele jõuda.

Milline näeb välja karjäärinõustamise protsess? Kas seal on ka mingid müüdid, mida kõik usuvad, kuid mis tegelikult tõe ei vasta?

Alustame siis müütidest. Vahel arvatakse, et karjäärinõustaja ütleb kliendile täpselt, mida ta peaks oma eluga tegema. Tegelikult see nii ei ole. Nõustaja suunab klienti küsima endalt õigeid küsimusi ja ennast analüüsima. See, kes hakkab peale suruma oma vaateid, ei ole kuigi hea nõustaja, sest karjäärinõustamine on pigem koostöö.

Nõustamisprotsess pole keeruline. Kõigepealt tuleks paika panna kliendi ootused või põhjus, miks pöördutakse karjäärinõustaja poole. Kui on mõni klient, kes üldse ei tea, milles ta hea on või mis on tema tugevused, siis alustame isiksusetestidest ja tugevuste leidmisest. Karjäärinõustajaga koos võib vaadata erinevaid koole, uurida võimalusi õpi- või töörändeks ja saada vajalikku karjääriinfot. See kõik on osa karjäärinõustaja tööst.

Ma toaksin välja ka olukorra, kus klient teab, millised tema tugevused on, ja tal on olemas ka plaan, kuhu õppima minna, aga ta vajab lihtsalt julgustust või toetust. Sel juhul võib samuti julgelt karjäärinõustaja poole pöörduda.

CLELIA KURG

Koolis toimus esimene luuleslämm! Kas see on alus uuele PERGi traditsioonile?

Eelmisel õppeaastal avaldasid PERGi luulet kirjutavad õpilased oma teoseid meie ajalehes, seekord said nad ka ise oma teoseid esitada publiku ees – esimest korda PERGis toimunud luuleslämmil!

Luuleslämm toimus 6. veebruari õhtul kinoastmestikul. Kinoastmestik oli rahvast täis, nende seas oli 20 luuletajat, kes tulid vabatahtlikult publiku ette lugema oma loomingut. Neile andis tagasisidet kooliväline erižürii ja publik, kelle seast valitud viis esindajat hindasid luuletajaid punktidega. Samuti olid kohal korraldajad: õpilasesindus, kooli tehnikatiim Perg Tech, kultuurikabineti rahvas ning keele ja kirjanduse õpetajad.

Esinejate seas ei olnud vaid PERGi õpilased, vaid ka üks PERGi õpetaja ning kaks koolivälist õpilast. Ürituse lõpus valiti kaks võitjat: publiku esindajate punktide järgi ja žürii lemmik. Publiku lemmikuks osutus PERGi G2-J klassi õpilane Ere Reimann ning žürii lemmikuks Noarootsi Gümnaasiumi õpilane Ly Ann Vapper. Teised esinejad said samuti väikseid kingitusi ning publik teed ja maiustusi.

Foto: Uku Sermann

Erižürii liikmeteks olid luuletaja ja Tabasalu Gümnaasiumi kirjanduse õpetaja Jürgen Rooste ning luuletajad ja Tallinna Slämmi Kollektiivi esindajad Lee Jenner ja Kelli Kiipus.

„Oleme siiralt tänulikud, et saime külaliskohtunikena toetada PERGi esimest luuleslämmi ja olla (kõige paremas mõttes) pahviks löödud kogetud luule tehnilisest tasemest ning sügavusest. Sellel õhtul oli õhus midagi väga erilist ja sütitavat! Tundsime kohe uut hoogu ka enda tegemistes, sest nagu näha, siis uus põlvkond on mühinal luuletamas ja selliseid lavasid, kus just noorte mõtteid ja tundeid kuulda saab, on väga vaja. Praeguses maailmas ehk eriti. Palju õnne esimese ja nii eduka slämmi puhul!“ kiitsid sündmust Jenner ja Kiipus.

Luuleslämmi algatajaks oli Nora Vont (G1-D8), kes pakkus selle mõtte õpilasesindusele ning võttis osa ka korraldusest. Nora arvates väärivad PERGi sahtlisse luulet kirjutajad võimalust avaldada oma luulet publikule või ka ületada mugavustsooni piire.. On vaieldamatu arvamus, et luuleslamm võiks olla nüüd uus kooli iga-aastane traditsioon, mis aitab areneda meie varsti juba kolmeaastasel koolil.

„Ma usun, et Luuleslämmi koht võikski olla kooli traditsioonide seas, sest tundub, et PERGis meil andekatest luuletajatest niipea puudust ei tule.“

„Loodetavasti ühendab see perglasi isiklikumal tasandil. Luule ongi mingis mõttes inimese hingepeegel, mistõttu aitab see meil samastuda koolikaaslastega teistsugusel tasandil. Samal ajal loob ja tugevdab see ka kogukonnatunnet.“

Foto: Uku Sermann

Kuidas tulevad PERGi töötajad kooli?

Ilmselt tunnevad PERGis kõik, et keskkonna teemadest ja nurjatud probleemidest ei pääse me kuhugi. Need on olulised teemad nii meie tundides ja koolimajas kui ka loodetavasti meie kõigi südames. Raske on ju unustada teemat, mida õpetajad, juhtkond ja kõik teised inimesed meie majas meile järjepidevalt meelde tuletavad ning südamele panevad. Iga meie valik mõjutab nii meid endid, keskkonda kui ka inimesi meie ümber.

Mõjulaine tahab aga teada, milliseid valikuid on meie kooli inimesed teinud selleks, et igal hommikul kooli jõuda. Just siin veedavad nad oma päevi, rääkides õpilastele keskkonnast ja sellega seotud probleemidest, ning aitavad meil neile lahendusi leida, et meie kõigi tulevik veidigi helgem oleks. Jutt võib neil ju ilus olla, kuid kas nende õpetussõnad peegelduvad ka nende elurutiinides?

HUMANITAARAINETE JA KEELTE ÕPETAJAD

Humanitaarainete ja keelte õpetajate kooliteest lugedes avaneb pilt, et valdav enamus eelistab tulla kooli autoga. Selleks tuuakse välja mitmeid mõistetavaid põhjuseid, mis on seotud väljakujunenud igapäevase rutiiniga. Mõned õpetajad peavad pärast kooli lastele lasteaeda järgi minema või sõitma edasi teisele töökohale. Samuti tuuakse välja, et autoga on lihtsalt mugavam ja ajasäästlikum, eriti siis, kui päev on tihe ja kohustusi on palju.

On vägagi rõõmustav näha, et peaaegu 90 protsenti nendest õpetajatest kasutavad siiski võimaluse tekkimisel muid liikumisvahendeid. Kõige sagedamini mainiti ühistransporti ja jalgratast, mis näitab, et keskkonnateadlikkus on õpetajate seas olulisel kohal. Kui ilm soosib ning päevakava on rahulikum, ollakse igati valmis auto koju jätma ning tegema keskkonnasäästlikum valik.

REAAL- JA LOODUSAINETE ÕPETAJAD

Kui vaadata meie reaal- ja loodusainete õpetajate vastuseid, avaneb üsna tasakaalustatud pilt: tuleb välja, et kooli tulemiseks kasutatakse autot võrreldes alternatiivsete liikumisviisidega peaaegu võrdselt. Niisiis on õpetajate otsus liikumisvahendi valimiseks mõjutatud nii pragmaatilisusest kui ka omaenda väärtushinnangutest.

Autoga liigub 43 protsenti vastanutest. Peamisteks põhjusteks toodi välja ajakulu, sest auto on üldjuhul kõige kiirem transpordivahend. Samuti rõhutati korduvalt, et pärast koolipäeva on harilikult vaja ka muude asjaajamistega tegeleda. Auto on sellises olukorras paindlikum ning ajavõit võib küllaltki märgatav olla.

Samas eelistab 57 protsenti reaalainete õpetajatest tulla kooli kasutades ühistransporti, jalgratast või käia jalgsi. Nende valikute puhul rõhutati eelkõige tervislikkust ja keskkonnasäästlikkust. Liikumine nii tööpäeva keskel kui ka tööväliselt on hea nii füüsilisele kui ka vaimsele tervisele. Oluliste teguritena toodi välja veel mugavus ja soodsam hind, sest ühistranspordiga ei kulu raha kütusele, hooldusele ega parkimisele.

TUGIPERSONAL

Vaadates meie kooli tugipersonali vastuseid, saab nende valikutega vägagi rahul olla. Lausa 89 protsenti vastanutest on oma liikumisvahendiks valinud alternatiivi autole. Neist umbes kolmandik on oma peamiseks liikumisviisiks valinud ühistranspordi ning ülejäänud kaks kolmandikku on otsustanud vabas õhus liikumise kasuks - jala või jalgrattaga. Tuleb ka välja, et meie majas leidub lausa nii sihikindlaid töötajaid, kes ei pane ratast keldrisse isegi talvekuudel.

Samas mõistame ja tunneme kaasa nendele, kes saavad kooli autoga, sest on näha, et võimalusel teeksid nad hea meelega jätkusuutlikumaid valikuid, kuid takistuseks on pikad vahemaad kodu ja kooli vahel või nende asjade kogus ja kaal, mis kõik on vaja hommikuks kooli kaasa võtta. Armsad autojuhid, me andestame teile ja loodame, et teete seejuures keskkonnasäästlikumaid valikuid teistes eluvaldkondades!

Sellist valikut langetades tulebki kaaluda erinevaid külgi, sest meie maailm ei ole kahjuks või mustvalge. Peamine mõttekoht vastanute jaoks oli valik kiiruse ja praktilisuse, keskkonna ja tervisliku eluviisi vahel. Samuti on oluline isiklik heaolu ja mugavus. Kui õues tõesti ämbrist kallab või varbad hetkega ära külmuvad, on täiesti arusaadav valik seada sammud jalgsi või rattaga liikumise asemel hoopis bussipeatuse poole.

KOKKUVÕTE

Paistab, et PERGi töötajate kooliteed on mitmekesised ning tehtud valikud kujunevad välja praktiliste vajaduste ja väärtushinnangute koosmõjul. Kuigi auto on paljude jaoks endiselt vältimatu sõiduvahend ajasäästu ja kohustuste rohkuse tõttu, kasutab meie rõõmuks suur osa töötajatest võimaluse korral keskkonnasõbralikumaid liikumisviise. Eriti selgelt tuleb esile teadlikkus sellest, et igapäevased valikud mõjutavad nii keskkonda kui ka isiklikku heaolu ja tervist.

Valikuid tehes tuleb tihti teha kompromisse, olgu selleks kiirus, keskkonnahoid või mõni muu aspekt. Üldpilt aga näitab siiski, et isegi kui kõige keskkonnasäästlikum valik kõigi elurutiinidesse ei sobitu, on see endiselt kooli töötajatele südamelähedane teema. Võime kindlad olla, et meie majas tegutsevad meie kooli väärtusi kandvad inimesed, keda oleks vaja igasse maailma nurka, sõltumata sellest, kas nad jõuavad sinna jala, jalgratta, ühistranspordi või autoga.

Mida perglased loevad? – perglaste lugemisharjumused

Kas PERGi õpilased eelistavad lugeda pigem paksu romaani või novelle? Kas loetakse põnevuse pärast, lugemiskontrolli jaoks või selleks, et korraks päris maailmast välja astuda? Kas kätte haaratakse põnev krimi, sügav mõtteromaan või libisetakse hoopis mõne kiire ja vaimuka noorteka lehekülgedel? Muusikast oleme Mõjulaines juba rääkinud, kuid nüüd on aeg sukelduda vaiksesse, ent sama kõnekasse maailma – raamatud. Kui oled kunagi mõelnud, mida PERGi õpilased tegelikult loevad (või kas nad üldse loevad), siis see artikkel on just Sulle!

Viisime meie perglaste seas läbi küsitluse. Vastused olid aga väga mitmekesised. Selgus, et PERGi õpilaste lugemismaitse on üllatavalt lai: mõni loeb vabatahtlikult Orwelli „1984“, samal ajal kui teised eelistavad kergemaid ja kaasahaaravaid noorteraamatuid. Loetakse nii mõtlemiseks kui ka lihtsalt lõõgastumiseks. Paljudel on lugemisel taustaks ka muusika – mõni eelistab rahulikku instrumentaalmuusikat, kas indie't või klassikalisi palu. Saab julgelt väita, et perglaste lugemisharjumused on sama mitmekülgsed kui nende muusikamaitse.

Kuid millised on siis meie perglaste lugemisharjumused?

Kas loed ise vabatahtlikult raamatuid? Kirjandusõpetajad – kuulake nüüd! Saime teada, et 47% vastanud perglastest loevad vabatahtlikult raamatuid. Harva loevad raamatuid 33% vastanutest ning 20% ei loe üldse vabatahtlikult raamatuid.

Mida viimati vabatahtlikult lugesid?

Hea meel on tõdeda, et siin oli vastuseid seinast seina. Loeti nii Agatha Christie krimiromaane kui ka klassikat: „Meister ja Margarita“, „Suurt Gatsby“, Nabokovi „Lolita“, Orwelli „1984“ ja „Loomade farm“ ning isegi „Apteeker Melchior“.

Samas ei saa mainimata jätta, et meie perglastele meeldivad ka noorte- ja fantaasiaraamatud. Loeti välisautorite teoseid: „It Ends With Us“, „Dead Poets Society“, „Harry Potter ja tarkade kivi“, „Näljamängud“ ja Heli Künnapase raamatut „Mälestusteta suvi“.

Mis žanr Sulle kõige enam huvi pakub?

Mis siis võiks olla vastanud perglaste seas kõige loetum žanr? Mida Sina arvad?

Trummipõrin.... Romantika!
Romantika oli kõige populaarsem vastus. Sellele järgnes õudus, ulmekirjandus, siis psühholoogia, luule ja ka ajaloolised raamatud. Perglased tahtsid veel välja tuua ka fantaasia, noortekirjanduse, kriminullid, elulooraamatud ja ka Piibli!

Kuidas raamatuid tavaliselt loed?

Tulemused näitavad, et enamus eelistab füüsilisi raamatuid, aga mõned kasutavad ka e-raamatuid ja e-lugereid. Paar õpilast kuulavad ka audioraamatuid. Nagu näha, leiab igaüks endale oma viisi, kuidas raamatuid lugeda!

Nimeta raamat(ud), mida oled kohustusliku kirjanduse seast tõeliselt nautinud!

Kirjandusõpetajad - võite nüüd jälle kõrvad kikki ajada..

Kõige populaarsem vastus oli Oscar Wilde'i „Dorian Gray portree“, mida mainiti mitukümmend korda. Ka Kafka „Metamorfoos“ oli populaarseimate seas. G3-d nautisid ka Kivirähki „Mees, kes teadis ussisõnu“. Mainimata ei jäänud ka Kivirähki „Rehepapp“ või Margus Karu „Nullpunkt“.

Kokkuvõttes näitab see, et perglaste lugemisharjumused on üsna mitmekesised: loetakse nii maailmaklassikat, eesti kirjandust kui ka noortekaid ning mõne raamatu mõju on selgelt jätnud tugeva jälje.

Kui kaua nädalas keskmiselt raamatuid loed?

Perglaste lugemisharjumused näitavad kirevat pilti: suurim grupp ei loe üldse, kuid peaaegu sama palju on neid, kes võtavad raamatu kätte vähemalt kuni pooleks tunniks nädalas. Märkimisväärne osa perglasi pühendab lugemisele 30–60 minutit või isegi kuni kolm tundi, mis viitab juba teadlikumale lugemisharjumusele. Väiksem, ent pühendunud seltskond loeb rohkem: kuni kaks tundi nädalas.

Huvitav on see, et kõigi lugejate peale kokku koguneb nädalas umbes 95 tundi lugemisaega, mis tõestab, et raamatutel on perglaste elus siiski oma kindel koht.

Nimeta üks autor, kes Sulle väga meeldib/kelle raamatuid oled lugenud kõige rohkem.

Perglaste vastustest kujuneb välja mitmekesine lugemisharjumus: enim mainitakse Andrus Kivirähki, Agatha Christiet ja Stephen Kingi, kelle teosed pakuvad nii huumorit, põnevust kui ka õõva. Tore on see, et esile tõsteti ka eesti autoreid nagu Heli Künnapas, Ene Sepp, Lauri Räpp ja Reeli Reinaus, mis näitab, et ka kodumaine kirjandus ei jää perglastele kaugeks.

Samuti on leidnud lugejad tee Holly Jacksoni ja George Orwelli loominguni, mis viitab huvile nii noortepõnevike kui ka sügavama ühiskonnakriitika vastu. Samas rõhutavad paljud, et autor polegi alati määrav – raamat valitakse pigem sisu ja loo, mitte kirjaniku nime järgi.

Kui raamatuid loed, kas kuulad muusikat?

Uuringud on näidanud, et lugemise ajal muusika kuulamine võib olla häiriv. Vaikuses lugemist peetakse üldiselt paremaks probleemide lahendamise ja mälu jaoks, kuna igasugune taustamuusika nõuab teatud määral ajutegevust, mis võib häirida.

Meie perglased jaotuvad siin kaheks. On suur osa, kes lugemise ajal kindlasti mõne esitusloendi käima panevad, aga on ka õpilasi, kes seda absoluutselt ei tee. Siiski on õpilasi, kes panevad muusika mängima olenevalt oma tujust või raamatu keerulisusest.

Millist muusikat kuulad, kui raamatuid loed? (žanr)

Kui valida õige muusikatüüp – näiteks instrumentaal- või klassikaline –, võib see parandada keskendumisvõimet isegi lärmakas keskkonnas. Perglaste vastustest selgubki, et kui muusika siiski mängib, eelistatakse sõnadeta tausta, nagu instrumentaal, klassika, klaveri- ja viulikõlad, filmimuusika või videomängude soundtrack'id, sest need aitavad keskendumist hoida.

Sageli pannakse käima ka white noise, vihmahelid ning lo-fi, mis loovad rahuliku lugemismulli. Harvem satub lugemise kõrvale jazz, popp või isegi raskemad žanrid. Tore on see, kuidas vastused näitavad, et iga lugeja leiab oma – peaasi, et see toetaks loetusse süvenemist, mitte ei segaks.

Nimeta raamat, mis on Sind inspireerinud/mida soovitaksid ükskõik kellel lugeda.

Siin on perglaste poolt nimetatud inspireerivad raamatud koos autoritega, mis moodustavad üllatavalt laia ja põneva valiku:

- „Frankenstein“ – Mary Shelley
- „Kevade“ – Oskar Luts
- „Nullpunkt“ – Margus Karu
- „If Cats Disappeared from the World“ – Genki Kawamura
- „Tõde ja õigus“ – A. H. Tammsaare
- „Loomade farm“ – George Orwell
- „Surrounded by Idiots“ – Thomas Erikson
- „Mina olin siin“ – Sass Henno
- „Kuidas elad, Ann?“ – Aidi Vallik
- „Dead Poets Society“ – N. H. Kleinbaum
- „Girl in Pieces“ – Kathleen Glasgow
- „Kõik mu laulud“ – Carolina Pihelgas
- „Quiet“ – Susan Cain
- „The Hitchhiker’s Guide to the Galaxy“ – Douglas Adams
- „Radio Silence“ – Alice Oseman
- „Läänerindel muutusteta“ – Erich Maria Remarque
- Sari „Red Rising“ – Pierce Brown
- „Näljamängud“ – Suzanne Collins
- „Kadri“ – Aino Pervik
- „Mõtletagu nagu munk“ – Jay Shetty
- „Breasts and Eggs“ – Mieko Kawakami

See nimekiri viitab sellele, et perglasi inspireerivad nii maailmaklassika kui ka tänapäevased noorteromaanid, nii sügavad ühiskonnakriitilised teosed kui ka isiklikku arengut toetavad raamatud. Kõrvuti seisavad Tammsaare ja Adams, Orwell ja Oseman – see tõestab, et lugemisel ei otsita ainult meelelahutust, vaid ka mõtteainet ja äratundmist. Valik peegeldab avatud meelt, emotsionaalset sügavust ja julgust lugeda väga erinevaid lugusid.

Perglaste lugemisharjumused, nagu nende muusikamaitsegi, on mitmekesised: osa ei loe üldse, samas teised pühendavad lugemisele igal nädalal märkimisväärselt aega - kõigi vastanute peale kokku ligi 95 tundi. Lugemine ja inspiratsiooniallikad ulatuvad klassikast ja eesti kirjandusest kaasaegsete noorteromaanide, enesearengu ja fantaasiani ning raamat valitakse sageli sisu, mitte autori järgi. Lugemise juurde eelistatakse enamasti vaikust või rahulikku sõnadeta tausta, mis aitab keskenduda ja loob lugemiseks sobiva meeleolu.

Aitame!

Tere, austatud lugejaskond!

Minu nimi on Kaili Ott, käin PERGi 12. klassis ning oma kogukonnapraktika raames käisin Cats Help MTÜs vabatahtlikuna. Hiljem hakkasin pakkuma ka hoiukodu noortele kiisudele. Minu eesmärk on tõsta teadlikkust kodututest loomadest ning loodetavasti inspireerida ka Sind tulema meie vabatahtlike perekonda, et aidata neid, kes end ise aidata ei saa.

Veidi ajaloost

MTÜ Cats Help on Eesti vabatahtlik organisatsioon, mis tegutseb selle nimel, et aidata hüljatud ja abivajavaid kasse. Ühing loodi 2019. aastal ning see on tänaseks kasvanud üheks suurimaks kasside päästmise ja neile uute kodude leidmisega tegelevaks ühinguks Eestis. Nende töö põhineb vabatahtlike panusel, annetustel ning laialdastel koostöövõrgustikel.

Cats Help pakub abi kassidele, kes on kodu kaotanud, maha jäetud või vajavad kiiret ravi. Loomadele tagatakse veterinaarabi, vaktsineerimine, kiibistamine ja steriliseerimine, et vältida soovimatut paljunemist. Suur osa päästetud loomadest, kes on noored, paigutatakse hoiukodudesse üle Eesti või Tallinnas asuvasse avarasse kassituppa, kus korraga võib viibida kümneid kasse. Organisatsioon leiab igal kuul uued kodud kümnetele loomadele ning aastate jooksul on nad aidanud tuhandeid kasse. Muide, aastaks 2025 on nad suutnud kodu leida üle 5000 kassile!

Psst! Kas sa teadsid, et Cats Help ei tegele ainult kassidega, vaid ka koerte ja teiste loomadega?

Millele mõelda? Elu Cats Helpis

Cats Helpi tugevuseks on nende läbipaistev tegevus ja kogukonna kaasamine – vabatahtlikke ning toetajaid on üle kogu Eesti ning inimesed panustavad nii oma aja, oskuste kui ka annetustega. Samas seisavad Cats Helpi töötajad silmitsi pidevate väljakutsetega: suur veterinaarsete protseduuride ja toidukulu, vajadus piisavate hoiukodude järele ning vabatahtlike suur töökoormus. Loomade abistamine tähendab ka emotsionaalselt raskeid hetki, sest alati ei ole võimalik kõiki aidata.

Kogemus MTÜ Cats Helpis töötades või vabatahtlikuna panustades on mitmekülgne. Tööpäev sisaldab kassitoa korrashoidu, loomade toitmist ja ravimite andmist, samuti küllastajatega suhtlemist või nõustamist uute kodude leidmisel. Suure osa ajast täidavad just praktilised ülesanded – koristamine, liivakastide hooldamine, põrandate pesemine.

Samal ajal pakub see töö hindamatut rahulolu, sest vabatahtlikuna saab oma silmaga näha, kuidas haiged ja hirmunud loomad saavad hoolitsuse tulemusel terveks ja hakkavad inimest usaldavama. Lisaks tekib tugev kogukonnatunne teiste vabatahtlike ja organisatsiooni toetajatega, mis annab jõudu ka raskematel hetkedel.

MTÜ Cats Help on rohkem kui lihtsalt järjekordne loomade varjupaik – see on kogukond, mis seisab koos abivajavate loomade eest. Seal töötamine nõuab pühendumist ja vastupidavust, kuid pakub ka sügavat tähendust ja rõõmu. See on koht, kus igäüks saab oma panusega muuta maailma paremaks nii loomade kui ka inimeste jaoks.

Kuidas saab igäüks aidata?

MTÜ Cats Helpi toetamine ei eelda suuri tegusid – sageli on väikestest panustest kõige rohkem kasu. Kõige otsesem viis aidata on annetada, sest veterinaarkulud, ravimid ja igapäevased hooldusvahendid nõuavad märkimisväärseid ressursse. Iga euro aitab katta mõne haige looma ravi või tagada kassidele kvaliteetse toidu. Lisaks rahalisele toetusele on alati oodatud ka materiaalsed annetused – kassitoit, liiv, puhastusvahendid, mänguasjad või pesad.

Paljud vabatahtlikud panustavad just sel moel, tuues kassitoale igapäevaselt vajalikke tarvikuid.

Teine võimalus on pakkuda hoiukodu. Hoiukodud on organisatsiooni töö südameks, sest just seal saavad kõige haavatavamad loomad – kassipojad, haiged või arglikud kassid – rahulikult taastuda ja inimestega kohaneda. Hoidja ei pea kõiki kulusid ise kandma, sest ühing toetab toidu, liiva ja vajaduse korral ka ravikuludega. See on üks kõige mõjusamaid viise, kuidas aidata ühel kassil täielikult uue elu alguseni jõuda.

Samuti on alati oodatud vabatahtlikud, kes saavad aidata kassitoa koristamisel, loomadega tegelemisel, ürituste korraldamisel või transpordiga. Vabatahtlik töö ei nõua eelnevat kogemust – oluline on soov panustada ja valmisolek õppida. Ka info jagamine sotsiaalmeedias mängib suurt rolli: jagatud kuulutus võib tähendada mõnele kassile just seda ühte õiget kodupakkumist.

MTÜ Cats Help pakub igäühele võimaluse anda oma panus loomasõbralikuma Eesti nimel. Olgu see aeg, hoiukodu, annetus või lihtsalt sõna levitamine – iga tegu loeb ning võib muuta ühe väikese elu täielikult.

Anna hüljatud kassidele võimalus leida uuesti kodusoojus ja hoolitsus!

MTÜ Cats Help

SWED: EE742200221071322431

SEB: EE091010220291056222

LHV: EE767700771005347958

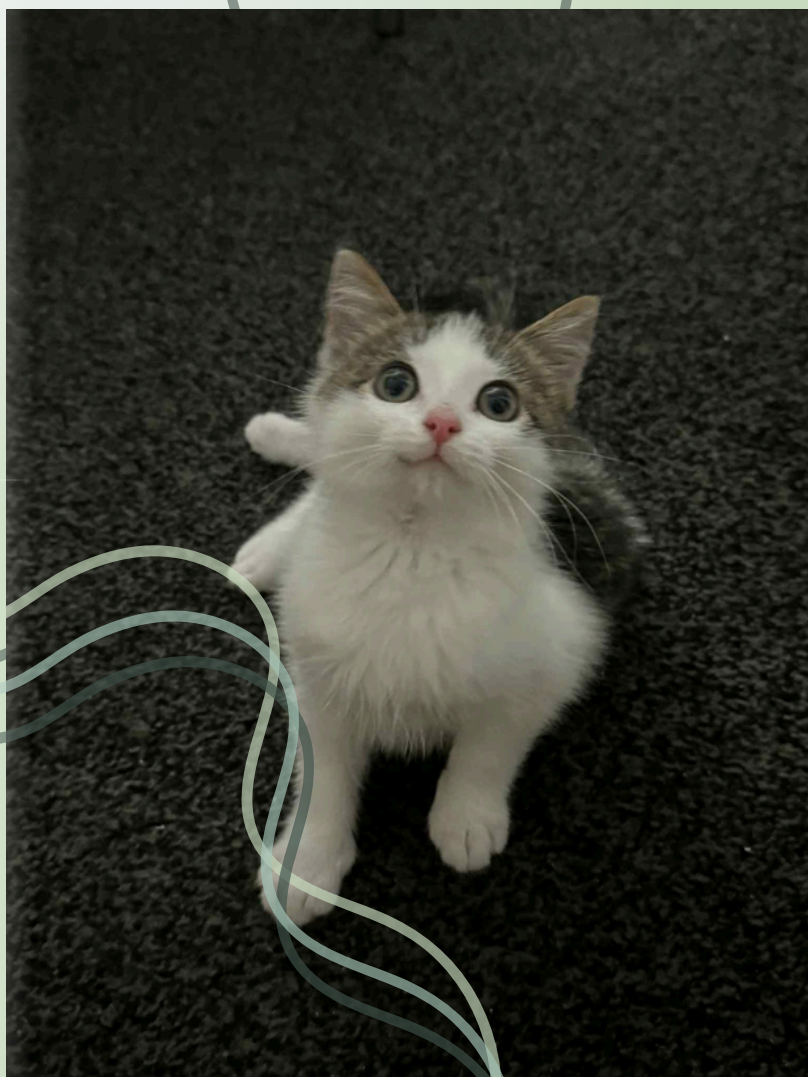
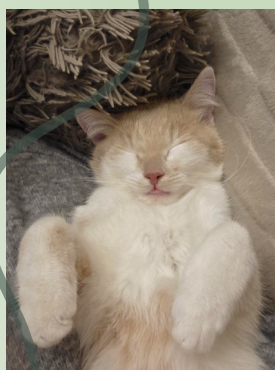
paypal.me/catshelpmtu

Annetustelefonid:

900 0020 (5€ kõne hind)

900 0001 (10€ kõne hind)

900 0021 (25€ kõne hind)

Leideni Ülikooli avatud uste päev ja rahvusvahelise õppe võimalused noortele

Olen kindel, et iga gümnaasiumieas õpilane on kuulnud oma pereliikmetelt ning õpetajatelt seda nõudlikku küsimust: “Noh, mis su plaanid siis peale kooli on? Kuhu ülikooli lähed?”. Mina olen seda enda käest küsinud alates seitsmenda klassi lõpust ning iga kord, kui proovin sellele vastust leida, on see minus aina rohkem stressi tekitanud. Mul on juba kaua olnud unistus minna õppima välismaale ja omandada nii bakalaureuse- kui ka magistriharidus mingis uhkes rahvusvahelises ülikoolis. Nii sattusingi 2025. aasta esimesel novembril Hollandisse, täpsemalt Haagi, kus asub Leideni Ülikooli (LEI) sealne ülikoolilinnak.

Haagis keskendub õppekava viiele laialdasemale teemale: rahvusvaheline õigus, poliitika, rahvusvahelised suhted, avalik haldus ja tervishoid. Mina läksin sinna sooviga tutvuda nende rahvusvahelise õiguse ja politoloogia programmidega. Seega panin ennast kirja kahte tutvustavasse loengusse: politoloogiasse, fookusega rahvusvahelistel suhetel ja organisatsioonidel, ning globaalsetesse väljakutsetesse, mis on suund, kus saad

läbi oma ainevalikute koostada etteantud variantidest (kultuur, ajalugu ja ühiskond; rahvusvaheline õiglus; maailmapoliitika; Maa, energia ja jätkusuutlikkus; juhtimine, majandus ja areng; ülemaailmne tervishoid, innovatsioon ja ühiskond) oma spetsialiseerumisala. Väga *pergvibes*.

Tegelikult tundsin kohe kui ülikooli hoonesse sisse astusin, nagu oleksin sattunud paralleeluniversumisse, kus PERG-ist sai hoopis ülikool, mitte gümnaasium. Peamine asi, mis mulle meie kooli meenutas, oligi vist õppejõudude ja teiste töötajate ülevoolav külalislahkus ja avatus. Selline suhtumine tekitas kohe väga meeldiva atmosfääri ning see tunne jätkus ka loengutes endis.

Politoloogia loengus alustas juttu professor, kes andis meile üldise ülevaate kursuse korraldusest. Õpingud jagunevad selles suunas kolmeks: esmalt politoloogia alused ja rohkem üldiste kontseptsioonidega tegelemine; seejärel süvakursus, mida iga tudeng kujundada vastavalt oma huvidele; ning lõpuks spetsialiseerumiskursus, kus õppetöö on väiksemates rühmades ning individuaalsem. Loengu ajal anti suur osa ajast sõna tudengitele, kes rääkisid ausalt oma kogemustest seoses sisseastumisprotsessi, koolis õppimise, pingete, karjäärivõimaluste ja Haagi sotsiaaleluga.

Üks asi, mis mulle eriti meelde jäi, oli see, et kuna ülikoolis keskendutakse poliitika, rahvusvaheliste suhete ja rahvusvahelise õiguse teemadele, on Haagis koha peal väga palju häid praktikavõimalusi sealsetes rahvusvahelistes organisatsioonides (mida seal on üle saja), aga ka Rahvusvahelises Kohtus ning Rahvusvahelises Kriminaalkohtus endis. Ülikoolil on eelmainitud kohtutega head suhted. Näiteks mainiti globaalsete väljakutsete loengus, et üks seda kursust õpetavatest professoritest oli olnud endise Jugoslaavia Rahvusvahelise Kriminaaltribunali RKK kohtunik. Samas loengus tutvustati ka kursuse enda ülesehitust, mis oma valikainete ja -moodulitega (seal küll teiste nimetustega) meenutas väga PERGi koolikorraldust. Selles suunas õpitakse esimesel aastal iga spetsialiseerumisala hõlmavaid üldaineid, kuid seejärel saab üliõpilane ise valida, millise eelmainitud alaga ta süvitsi jätkata soovib. Mitmed tudengid, kellega vestlesin, väitsid, et selline rohkem avatud struktuur on neid väga aidanud avastada iseenda huvisid. Kohe ülikooli astudes ei pea teadma sajaprotsendilise kindlusega, mida oma eluga teha soovid. Kui tudengitel on aega ja võimalusi erinevaid asju proovida, aitab see neil palju paremini mõista, mida nad oma tulevikust teglikult ootavad.

Üldiselt oli ülikoolis õpikeskkond tudengite jaoks väga hubaseks tehtud- mõlemad hooned, kus käisin, olid väga avatud põrandaplaaniga ning jätsid noortele palju vaba ruumi sotsialiseerumiseks. Globaalsete väljakutsete kursuse jaoks oli hoopis omaenda umbes 25-korruselise hoone, kus oli tudengitele kättesaadav kõik, mida võiks ealeski vaja minna. Majatuuril viidi meid ühiskööki, kus õpilased korraldavad iganädalasi kogukonnaõhtusööke. Nägime ka majasisest tudengibaari ja katuseterrassi, kus asus ka armas kogukonnaaed.

Lisaks meelelahutuskohtade olid sealsed klassiruumid, loengusaalid ning spetsiaalselt õppetööks mõeldud alad ka väga avatult disainitud. Klassiruumide tutvustades rääkisid giidid meile palju sellest, kuidas LEI Haagi kolledžis on vähe hiiglaslikke loenguid, vaid fookusesse on võetud rohkem grupitööd, väiksemate rühmadega tunnid, projektipõhine õpe ja aktiivne diskussioon klassiruumis.

Ekskursiooni käigus tutvustati meile ka tudengite ühiselamuid. Tubadesse sisenedes ei teadnud ma täpselt, mida oodata, kuid olin väga meeldivalt üllatunud. Igal tudengil on ülikooli poolt eraldi tuba, kus on magamisala, üllatavalt ruumikas köök ja vannituba ning rohkelt loomulikku valgust. Tudengid rõhutasid, et oma isikliku ruumi omamine on väga tähtis, eriti just vaimse tervise säästmisel ning tegeliku täiskasvanuelu ette kujutamisel.

Haagis kohtusin mitmete avameelsete õppejõudude ning inspireerivate, motivatsioonist triiki täis tudengitega. Sain isegi kaasa aidata ühe noorteaduri doktoritööle, andes intervjuu rahvusvahelise õppe teemal. Pärast seda kogemust võin kindlalt väita, et *alma mater*'i omandamine välismaal on minu jaoks õige tee, ja soovitan selle kaalumist julgelt ka teistele. Meie globaliseerunud maailmas ja eriti Euroopa Liidus on üks meie suurimaid tugevusi võimalus liikuda vabalt ringi, kogeda eri kultuure, õppida tundma erinevaid ühiskondi. Seda vabadust ei tohiks võtta enesestmõistetavana. Rahvusvaheline haridus ei arenda inimesi ainult akadeemiliselt, vaid ka vaimselt. Innustan igat noort nendest võimalustest tõsiselt kinni haarama, kuna inimajaloos pole ealeski varem olnud perioodi, kus kõik ukсед kõigile nii pärani lahti on.

P.S. Aga armsad perglased, koolivalikul palun vältige võimalusel neid institutsioone, kuhu mina kavatsen kandideerida, tahaks ikkagi sisse saada :)

Tallinlased vs Ida-Virumaa: kuidas möödus Helene ja Aleksandra nädal Kohtla-Järvel?

Helene ja Aleksandra istuvad kohvikus ja arutavad, kas kasutada viimast võimalust ja minna valikaine nädala raames mingisse teise linna õppima või jääda paikseks ja nautida pealinna elu. Koos võetakse vastu otsus minna Kohtla-Järvele. Plaan paigas ja koolilt kinnitus saadud, hakkasid nad Kohtla-Järve ööbimisvõimalusi sirvima ja pärast mitmete valikute välistamist leidsid nad korterile, mille välimus ja atmosfäär karjusid, et seda valitaks ning mille hind nende rahakotti suurt tuuleiili ei tekitanud. Seejärel jäid nad pikisilmi juunit ootama.

Siin on ülevaade kahe mitte kvalifitseeritud reporteri nädalast Ida-Virumaal Kohtla-Järve Riigigümnaasiumis.

PÜHAPÄEV (1.juuni)

Alustasime oma teekonda Tallinna bussijaamast, kus ootas meid vana hea Lux Express. Kirjutasime ajaviiteks toidunimekirja, et poes aega säästa ning arutlesime inimeste potentsiaalsete reaktsioonide üle meie reisi sihtkoha valiku suhtes. Kartsime, et kui tahame Kohtla-Järvel välja saada, siis peame karjuma nagu seda tehti vanasti, sest vaatamata tänapäevasele bussile oli õhus siiski vanamoeline atmosfäär. Buss peatus ilma karjumiseta ning nii olimegi me Kohtla-Järvel, meie nädalaajases kodukohas. Oleksime nagu ajas rännanud. Õhk tundus paksem, majad hallimad, inimesi kõvasti vähem, kui oleme harjunud, kuid sügaval sisimas tundsimme end linnas siiski teretunud.

Oskame seda tunnet võrrelda vaid suvise päevaga lapsepõlvest, kus vanemad oleks meid justkui hetk tagasi vanaema juurde maale jätnud.

Koduvõtmetele läksime järele Omniva pakiautomaati. Jõudsime koduni, mis asus pisut elutu, kuid helge keskväljaku kõrval. Trepikoda hirmutas meid esialgu ära, aga korteri ukse avanedes vaatas meile vastu vägagi hubane ja modernne korter. Meil oli oma rõdu, kus plaanisime terve nädala veeta, aga lõpuks sattusime sinna ikkagi ainult paar korda. Tegime sõpradele kodutuuri, pakkisime kotid lahti ning seadsime sammud toidupoodi.

Toidupoodidega saime nädala sees veel palju tutvuda, aga esimesel päeval oli meie kodupoeks paari minuti kaugusel asuv Maxima, kust lisaks õhtusöögi koostisosadele ostime suvele kohaselt ka jäätist. Õhtusöögiks panime käiku kõik oma kokkamisanded (niivõrd-kuivõrd) ja nautisime rõdul maitsvat pastat, et tähistada edukat kohalejõudmist. Õhtul kasutasime võimalust koolimajaga tutvuda (loe: jalutasime teekonna läbi, et hommikul mitte ära eksida). Meie õnneks oli kool vaid 5 minuti kaugusel.

Nii möödus meie esimene päev uues kohas, uue keskkonnaga harjudes ja ootusärevusega magama minnes.

ESMASPÄEV, 2. juuni

Helene ärkas ebainimlikult vara (vähemalt Aleksandra meelest) ning nautis hommikusööki üksinda kokates ja einestades. Ettenähtud äratuse helisedes pidi ka teine reisisell üles ärkama. Lahkusime kodust, et jõuda kell 8.15 algavasse tundi, mis oli meie jaoks harjumatult vara, kui sellele liita ka varuaeg, mille kohale jõudmisele ja õige klassi leidmiseks arvestasime. Ajakavas oli kirjas, et tund toimub “Pandis”, tekitades meis esialgu üsna suurt segadust, kuni saime aru, et kooli igal klassil on tuntud eestlase järgi pandud nimi. Näiteks Johan Laidoner, Paul Kogerman, Lennart Meri jpt. Meie klassi näoks oli ajakirjanik Valdo Pant - meile vägagi asjakohane. Kui klassilt küsiti, kas nad on teadlikud, kes Valdo Pant on, siis teatasime meie, kes me just sekund tagasi Valdo Pandi Vikipeedia lehekülge olime vaadanud, et tegu on ajakirjanikuga.

Külalisõpilasi sattus valikainesse peale meie veel üks, kes tuli võrreldes meiega kõvasti lähemalt Püssist. Õpetajad arvasid, et me tuleme Jõhvist, ning seda suurem oli elevus, kui saadi teada, et tulime hoopis Tallinnast. Meilt küsiti palju küsimusi meie elu kohta Tallinnas ja õppekorralduse kohta PERGis ning uuriti ka meie valiku põhjuseid. Lisaks saime jutu käigus teada, et Eliisa Puudersell, meie kooli üks õpetajatest, on ka Kohtla-Järve Riigigümnaasiumis töötanud. Seletasime, et tahtsime tulla linna, kuhu me muidu ei satuks, et kogeda elu ka väljaspool suurlinna. Me ootasime üllatunud reaktsiooni pigem õpilastelt - midagi stiilist: „Te oleksite võinud ükskõik kuhu Eestis valikaine nädalaks minna ja te valisite Kohtla-Järve?“. Esialgu ei tekkinud aga kellelgi selle kohta küsimusi. Pigem oli tunne, nagu oleksime juba aastaid nende inimestega samas koolis ja klassis käinud. Õpetajad olid väga siirad ja armsad ning aitasid väga kaasa sellele, et me ennast koolis mugavalt tunneksime.

Tund algas kursuse tutvustamisega. Lisaks mängisime mängu üksteisega tutvumiseks, kus pidime klassikaaslastelt küsima õpetajate poolt etteantud küsimusi. Küsimused olid väga lihtsad: nimeta üks Eesti meessportlane; kes on Contra; mis järv asub Otepääl; kas oled kunagi Lõuna-Eestis käinud jms. Meie üllatuseks polnud paljud kaasõpilased Lõuna-Eestit külastanud ning jäi mulje, nagu oleksime kogu aeg elanud neist justkui erinevas Eestis. Sellegipoolest oli tore nende kõigiga tuttavaks saada. Tsau kohtlakad, kui seda lugema peaksite!

Jagunesime neljasteks gruppideks, kus iga grupiliige sai valida ühe neljast rollist: dokumenteerija, loodusvaatleja, giid, spordihuviline. Loodusvaatleja hakkas õppima, kuidas toimib PlutoF GO* rakendus, sportlane läks discgolfi õppima, Aleksandra läks giidindust õppima ning Helene oli dokumenteerija ehk käis grupiliikmete tegevust jäädvustamas.

Söögivahetund toimus kõikidel klassidel samal ajal. Meie üllatuseks polnud me ainsad PERGist tulnud külalised - söökla järjekorras kohtasime me tuttavat nägu, kellega saime muljetada. Kokkade raadio oli keeratud põhja ning see muutis järjekorras seismise kõvasti meeleolukamaks. Toiduks pidi olema kartul, liha ja salat ilma eraldi taimetoidu valikuta. Kui meie sööma jõudsime, oli ettenähtud toit otsas ja hilised sööjad said friikartuleid ja viinereid. Kiiremad said juua õunamahla, aga meie kohale jõudes oli morsikann juba tühi ehk kehtis reegel: kes ees, see mees.

Pärast asendusid viinerid kotlettidega ehk söökla menüü muutus pidevalt, milles pole midagi halba, sest nii läheb tegelikkuses vähem toitu raisku. Sarnaselt meile on neil ka mikrolaineahi ja keedukann (+ teepakid).

Kooli lähedal oli ka Maxima, kuid seal olid söögivahetunnis alati pikad järjekorrad, sest avatud oli ainult üks kassa ja puudusid iseteeninduskassad.

Pärast vahetundi läksime klassiga metsaparki orienteeruma ja loodusvaatlusi tegema. Metsapark oli suur ning spordi tegemiseks või vaba aja veetmiseks väga ahvatlev. Loodusvaatlus tähendas seda, et pidime taimi ära tundma ning need PlutoF GO rakendusse lisama. Me siiani täpselt ei mõista, kuidas see rakendus toimib. Erinevaid taimi oli metsapargis tohutult, kuid meie tundsimine neist ära piinlikult vähe.

Vihma tõttu lühendati koolipäeva ja saime kell 15 koju.

Lõunasöögiks valmistasime wrappe ja tegime joogat. Õhtu lõpuks tundis Helene, et hakkab haigestuma.

Teisipäev, 3. juuni

Ärgates tundis Helene, et on haigeks jäänud. Läksime siiski kooli, sest lootsime, et olukord läheb päeva peale paremaks (spoiler: ei läinud).

Koolis jätkasime orienteerumise ja loodusvaatlusega. Olime orienteerumises lausa nii head, et suutsime leida õiged punktid, aga mitte ülesandeid nendes punktides. Kooli jõudes sai Helene meeldiva üllatuse osaliseks: oli taimne teisipäev ning pakuti taimset suppi ja lisaks ka maitsvat rabarberikooki. Lõunapausi ajal saime külastada apteeki ja osta haigele Helenele vajalikke ravimeid. Koolipäeva teises pooles tegeles igaüks jälle oma rolliga.

Järgmisel päeval pidi toimuma reis Otepääle. Rääkisime õpetajatele, et Helene on päris haige ega tea, kas saab homme kaasa tulla, ning et sel juhul peaks Aleksandra samuti koju jääma, sest olla üksinda kodus, haige ning KOHTLA-JÄRVEL, on päris hirmus. Õpetajad ehmatasid selle peale ära, sest soovisid, et me ikka homme kaasa tuleksime. Üks õpetajatest andis ka enda kurgukommid, mis reisi lõpuks veel alles olid, ja oldi valmis meile ka apteegi jaoks raha andma, millest me viisakalt keeldusime, kuid mida väga hindasime. Lisaks loeti meile ette hulgaliselt ravimeid, mida peaksime ostma. Kokkuvõttes hooliti meist väga ning meid lasti tund aega varem koju, et saaksime juua sooja piima meega.

Olukord ei läinud paremaks, seega veetsime õhtu puljongit juues ja “Ohtlikku lendu” vaadates. Leppisime kokku, et järgmisel hommikul vaatame, kuidas Helenel enesetunne on, ning otsustame siis, kas lähme Otepääle või mitte.

Kolmapäev, 4. juuni

Üllataval kombel tahtis saatus väga, et me Otepääle läheksime, sest Helene tundis ennast hommikul paremini. Otsustasime Otepääl reisile mineku kasuks ning seadsime sammud kooli, kus pakuti tol päeval ka hommikusööki. Reisile kaasa saime kooli poolt pudeli vett, õuna ja võileiva (võileiva, mille hiljem nimetasime ümber singileivaks harjumatult suure singiviilu tõttu).

Sõit Otepäälle läks üpriski kiirelt, kõik olid väsinud ja omas maailmas. Meie ees istusid kaks poissi, kelle juttu me lihtsalt ei saanud mitte kuulata ja see tekitas tihti naerukihinat.

Tegime ühe tanklapeatuse, pärast mida pidi Aleksandra esinema Mustvee giidina bussi eesotsas. Jõudsime oma esimesse sihtkohta Pühajärve ääres, kus meile anti tund aega, et ilma nautida ning einestada.

Pärast seda külastasime lipupäevale kohaselt Otepääl Eesti lipu muuseumit ning ronisime Linnamäele. Meile üritati tutvustada ka kirikut, kuid seal saime tuttavaks hoopis üsna pahura ooperilauljaga, kes meil kirikust lahkuda palus. Kui olime piisavalt seigelnud, oli aeg vabaks ajaks ehk söögipausiks. Läksime esimesse kutsuvasse söögikohta, mis tee peale ette jäi.. Olime juba maha istunud, kui

nägime toidu hindu. Patt oli sealt nüüd ära minna. Hinna näide: Margarita pitsa 16 eurot ning kannuvesi (lihtsalt tavaline vesi) 2.80 eurot. Tuleb mees pidada, et meil oli nädalaks ajaks arvestatud kindel rahasumma ning sinna sisse ei olnud arvestatud 20-eurost lõunasööki. Meile toodi ka tasuta kiluvõileivad, mida me kumbki ei tahtnud, kuid mida me ei suutnud ka söömata jätta. Aleksandra suutis pool võileiba endale sisse suruda, kuid sellega võileibade söömine ka piirdus.

Söödud ja makstud, oli aeg bussi naasta ja Tehvandi hüppetorni külastada. Teekond oli üsna kaootiline, sest viis tornini jõudmiseks mõeldi jooksvalt välja. Buss peatus üsna kaugel ehk pidime tornini jalutama, aga teekonda peatasid lukus staadioni väravad ja keelumärgid. See ei heidutanud Kohtla-Järve õpetajaid karvavõrdki ning hüppasime lukus väravatest lihtsalt üle. Seda, miks me tavalise tee asemel staadioni kaudu läksime, ei oska vist keegi seletada. Tornist ülesminekuks pidi trepi eest maksma 1.50 ja lifti eest 2.50. Trepi maksumuse maksis kool kinni, seega läksime sportlikult trepist. Vaade oli sõltumata treppidest tingitud väsimusest väga uhke. Need, kes torni tulla ei tahtnud, said oma raha eest seikluspargis trossiga sõita.

Tagasi bussini kõndides oli tunda, et ilm muutub aina palavamaks ning meie ainuke motivatsioon oli bussi konditsioneer. Meile väga “meeldivaks” üllatuseks taipasime bussis olles üsna varsti, et konditsioneer kas pole absoluutselt või puhub see lihtsalt sooja õhku. Pidime minema ka Väikesele Munamäele, kuid kellelgi polnud selleks jaksu, seega suundusime Kohtla-Järvele tagasi.

Poisid, kes meie ees istusid, olid väga ülemeelikuks muutunud ehk tagasisõitu võib pidada sõjaks olematu konditsioneerini ning jalaruumi üle. Hoolimata kõigist totratest asjadest, mida tagasisõidul kuulama pidime, saime ka palju uut Kohtla-Järve kohta teada. Järgmine osa artiklist on peaaegu sõnasõnaline noore Kohtla-Järve elaniku kirjeldus oma kodukohast:

“Õhtuti saab keegi alati nuga ning noored on kõige ohtlikumad. Kui näed halli bemmi, siis põgene, sest on üks kutt, kes naisi ei pussita, aga lööb neid ikka. Kõige ohtlikum paik on Ahtme ning Jõhvi on suht norm.”

Lisaks kõigele eelnevalt mainitule näidati meile läbi akna ka haiglaid ning kenasid kohti. Nagu nad ikka ütlevad: “Leia igas asjas midagi positiivset.” Lisaks uurisime poiste plaane pärast lõpetamist ning oli meeldiv kuulda, et neil on kindel siht silme ees. Tulevikuplaanid ei hõlmanud küll Kohtla-Järvet, aga kodukohta saab südames kanda ka ilma seal elamata.

Tagasisõit tundus küll aastatepikkune, kuid jääme seda ainult eredate mälestustega meenutama.

Neljapäev, 5. juuni

Nädalapäevad muutuvad, aga Helene tervis mitte.

Seekord saime koolipäeva pühendada spordile, sest mängisime discgolfi. Discgolfi mängimiseks sõitsime kooli ratastega linnaparki ja parkisime need murule pikali. Justkuimuuseas mainis kehalise kasvatus õpetaja, et me ratastel silma peal hoiaksime, sest need võivad kiirelt oma koha pealt kaduda. Lisaks võrdles ta Kohtla-Järvet Kopliga, öeldes, et Kohtla-Järve inimesed suhtuvad oma kodukohta nagu tallinlased suhtuvad Koplisse. See oli meile, eriti Aleksandrale, kui Kopli elanikule, vägagi mõisteta näide, mis pani meid ka hiljem muigama. Jutu käigus tuli välja, et kehalise kasvatus õpetaja on Kohtla-Järvel elanud kogu oma elu ning on siinse eluga rahul.

Saime discgolfis üsna pikalt kätt harjutada ning lõpetasime sportliku osa päevast discgolfi puttimise* võistlusega, kus kumbki meist superfinaali ei jõudnud. Pärast kooli tagasi väntamist hakkasime tegelema

järgmisel päeval toimuva messi ettevalmistustega. Mess kujutas endast PERG-i mooduli laata, kus iga valikaine tegi enda promolaua ja slaidiesitluse, kus tutvustati, mida põnevat valikaine jooksul tehti.

Kodus jätkasime “Ohtliku lennu” maratoniga ja ootasime õhtutunde, et tähistada Aleksandra viimast õhtut alaealisena. Jõime limonaadi ja tegime kaneelirulle. Kuna me polnud kumbki varem saia ise teinud, siis oli see paras väljakutse ning pidime poole küpsetamise pealt käima poes jahu juurde muretsemas, sest Helene võttis kaneelirullide jaoks kodust kaasa täpsed kogused, millest ilmselgelt puudu jäi. Poest jahu toomine tõi kaasa noorte laste kamba meie selja taga ning koheselt meenusid bussist saadud sõbra sõnad “noored on kõige ohtlikumad”. Jooksime koju, jäime ellu. Rullide asemel valmisid meil lõpuks pigem kaneelikoogid, aga see ei takistanud sünnipäeva tähistamist.

Reede, 6. juuni

Aleksandra oli esimest korda enne Helenet üleval, sest pidi aktiivse sünnipäevalisena kõnedele vastama. Üles ärgates tundis Helene, et tal pole häält. Muidu poleks see probleem olnud, aga kuna me võtsime enda peale kohustuse kogu gümnaasiumi ees slaidikava presenteerida, siis oli see kindlasti takistus. Reede ei olnud Helene päev, sest rohke nuuskamine ja Sudafedi ninasprei tõid kaasa mitmed ootamatuid ninaverejookse.

Hilinemisega kooli jõudes aitasime viimased messiks vajalikud asjad üles panna ning siis saadeti ka meid messi uudistama. Mess oli tegelikult väga põnev, sest teiste valikainetega tutvumine üllatas meid vägagi. Valikaineid oli nii filosoofilisi kui praktilisi ning õpilased olid oma alade tutvustamisel väga entusiastlikud. Ka meie saime oma esitluse edukalt ära teha ning sellega oli meie nädal Kohtla-Järve Riigigümnaasiumis lõppenud.

Kodus ootas meid pakkimine, koristamine ja kuivade kaneelikoogide söömine. Lahked korteriomaniigid lubasid meil veidi hiljem lahkuda ehk saime rahulikult oma nädalaajasele kodule hüvasti öelda. Jätsime omanikele mune ja jahu, sest #PERG, ning keerasime ukse enda järel lukku.

Bussipeatuses oodates sai sünnipäevalaps õnnesoovid tema kohal lendavalt kajakalt ning see tegi nii haige Helene kui tema kõrval seisva ohtliku välimusega noormehe tuju rõõmsaks. Buss hilines 20 minutit ja sisse lasti meid keskmisest uksest, mis tundus kohe alguses veidike ebatavaline, kuid oletasime, et ju siis on selleks vajadus. Pärast mõnda aega sõitmist käis pauk ning bussist käis läbi tugev tuuleil. Buss kihutas mööda maanteed avatud esiuksega. Buss peeti kinni, bussijuht leidis lahenduse ning uks sai kinni pandud.

Helene suur hirm sai reaalsuseks - tal hakkas bussis ninast verd jooksuma. Õnneks istusime me juhuse kombel kohe salvrätikute läheduses ning suutsime üsna edukalt verejooksu pidama saama, kuid läheduses istuvad vanaprouad olid vägagi hirmunud. Tahaks öelda, et sellega lõppes meie kaootiline bussireis koju, kuid nii see loomulikult ei olnud. Helenel jõudis veel korra ninast verd joosta ning Tallinnasse jõudes oleks Helene peaaegu bussi jäetud. Bussijuht lubas nimelt sõidutada vabatahtlikult osad reisijad lennujaama, kes bussi hilinemise tõttu graafikust maas olid. Helenel, kes bussijaamas viimasena bussist väljuma hakkas, pandi nina ees ukсед kinni ning ta oleks saanud lisareisi lennujaama, kui ülejäänud lennujaama sõitjad poleks bussijuhile sellest valju häälega märku andnud.

Seisime bussijaamas justkui oleksime tegelased mingi düstoopilise filmi lõpus. Väga meeldiv oli jälle olla linnas, kus aeg polnud seisma jäänud.

*PlutoF GO - andmete kogumise tööriist bioloogilise mitmekesisuse andmete jaoks

*puttimine - ketta korvi viskamine lähedusest

Lõppsõnad

Kui nüüd keegi küsiks, kas me soovitame Kohtla-Järvet reisi sihtkohana, siis vastaksime, et sõitke sealt kindlasti läbi, aga kui te olete harjunud elama linnakära ja pidevate muutuste keskel, siis muutub sealne õhk teile varsti üsna raskeks. Peale toidupoodide seal palju huvitavat ei olegi, kuid sealne arhitektuur on väga omamoeline ja vaatamist väärt. Kaua aega seal elanud inimesed peavad Kohtla-Järvet ilmselt oma ainuõigeks kodukohaks, kuid noortel on selles linnas tõepoolest vähe teha ning soovi lahkuda ei saa neile pahaks panna. Noorte inimestena mõistame mitmekülgsuse ja uuemeelsuse vajadust, sest ainult siis tundub meile isiklik areng võimalik.

Lõppude lõpuks ei tähenda see, milline või kui huvitav linn ise on, üldse midagi, sest linna moodustab kogukond ning need inimesed, kellega meil oli au nädala jooksul kohtuda, olid meeldivad, ambitsioonikad ning vastuvõtlikud ja selle eest oleme me väga tänulikud.

Helene ja Aleksandra signing out.

Rasmus Tähepõld (G3A1) ja tuuleveskite raamat

Kuidas sa üldse veskite või laiemalt öeldes koduloouurimiseni jõudsid? Ma olen aru saanud, et sinu vanaisal oli siin oluline roll. Mul on väga hea meel, et ka mina tundsin sinu vanaisa. Ma ise olen uurinud sinu vanaisa elukoha Tamsalu kandi mälestusmärke ja temaga koos ümbruskonnas ringi sõitnud.

Rasmus: Veskite uurimiseni jõudsin pelgalt läbi suure juhuse. Nimelt juhtusin lapsepõlves, kuskil 2-aastasena, nägema ühte multikat, kus oli tuulik. See pealtnäha süütu multikas suutis mind kuidagi niivõrd ära hirmutada, et mul tekkis sügav tuulikute foobia. Ladina keeles on selle nimi anemamenofobia, mis vastab küll rohkem tänapäevaste tuulegeneraatorite hirmule, kuid minul väljendus see vanades tuuleveskites. Tugev foobia kestis kuskil viienda eluaastani, kuniks minu ajaloo huvilisest vanaisa, Aadu Uudmäe, otsustas, et selline elu segav hirm tuleb minust välja juurutada ning hakkas mind tuulikutega harjutama. Seisime alguses põllu servas ning vaatasime teisel pool põldu kõrguvat Võivere tuuleveskit, millele sammhaaval lähenesime. Järsku miski minu suhtumises muutus ning tohutust foobiast sai meeletu huvi.

Ma olen arvanud, et ega koduloouurimine väga kulukas ei ole (põhiliselt on vaja raamatukogus, arhiivis või arvutis vanu ajalehti ja muid dokumente uurida). Raamatu esitlusel rääkis sinu isa huvitava loo: isa on autoajakirjanik ja tema töö osaks on erinevate autodega sõitmine. Nii saite ka veskeid tasuta vaadata. Kui mitmeid tuhandeid kilomeetrit te veskite otsingul läbi sõitsite?

Rasmus: Minu isa on tõepoolest autoajakirjanik, mistõttu sai minu huvi ja tema töö väga hõlpsasti ühendada. Oleme koosaastate jooksul läbi kihutatud umbes 40 000 km, mis võrdub enam-vähem ühe ringiga ümber maakera. On olnud ka mitmeid sõite vanaisaga, mis lisab kindlasti veel paar tuhat kilomeetrit.

Kas sa oled uurinud , kui palju oli veskeid (välja arvatud vesiveskid) Eestis 1940. aasta suvel, kui palju on neid tänasel päeval või võiks olla näiteks aastal 2050?

Rasmus: Mis puutub tuulikute arvu läbi aastate, siis nende tippaeg jäi 1860. - 1920. aastate vahemikku ehk algas siis, kui talupojad hakkasid rohkem õigusi saama ja ja lõppes i peale I maailmasõda, sest mitmed veskid hävisid sõjas ning pilti ilmusid märksa võimsamad auru- ja mootorveskid. Arvudes oli selles vahemikus Eestis tuuleveskeid ligi 3600, millest tänaseks on säilinud umbes 400. Suur kukkumine, kuid tänapäeval on sellele kukkumisele muinsuskaitseameti ja innukate veskiomanike abil õnneks pidur peale tõmmatud . Suurim tuulikute taastamise kampaania algas 2010. aastate keskel, mil Saaremaa Vodka sponsoreeris käputäie Saaremaa pukktuulikute taastamist ja mõni sai neist isegi töökorda. Siiani päästetakse otsesest hädaohust või isegi restaureeritakse täielikult umbes kaks tuulikut aastas, mis töötab 2050. aastaks väga ilusat seisuga Eesti tuulikute maastikul.

Mul on väga hea meel, et sul oli julgust raamatu väljaandmise rahastamiseks pöörduda Hooandja poole (www.hooandja.ee). Ma ise olen selles osas olnud väga kartlik ja ikka ma jõudnud mõttele, et „Mis nüüd mina?”

Rasmus: Ka minul oli algselt hirm oma projektile Hooandjast rahastust otsida. Mõtlesin, et see on rohkem selline noorte platvorm ning millist teist noort ikka tuulikud huvitavad. Otsustasin lähedaste veenmise tõttu siiski Hooandja võimaluse ära katsetada, sest jänes šampust ei joo. Nädalaga valmis vägagi sümpaatne reklaamklipp, mis läks internetis veerema kui lumepall. Projekti toetamise tähtjaks olin ületanud oma ettenähtud summa paari tuhande euroga. Olen kõigile oma hooandjatele lõputult tänulik!

Kas sul on kavas veskid ka kuhugi veebilehele vaatamiseks üles panna? Raamat on küll tore asi, aga paraku otsib enamik meist infot pigem internetist.

Rasmus: Mis puutub interneti, siis parasjagu on mul käsil koostöö ühe Suurbritannia inimesega, kes haldab maailma tuulikute veebilehekülge windmillworld.com. Sellel leheküljel on sorteeritud maailma tuulikud riigiti ning minu abiga täiendatakse hetkel seni puudulikku Eesti sektsiooni. Samuti arendan edasi ka Eesti weskiwiki.ee lehekülje sisu poolt, kuid seda plaanin aktiivsemalt teha pärast gümnaasiumi lõpetamist, kui ei pea enam eksamitele keskenduma.

Kas meie koolis on keegi Sinu poole pöördunud ja küsinud nõuandeid, kuidas alustada koduloo uurimisega ja mida võiks üldse uurida? Mis soovitusi Sa annaksid?

Rasmus: Minu kõige olulisem nõuanne alustavatele koduloo uurijatele on võtta ühendust otse allikaga ehk rääkida kohalike vanainimestega, kel on antud hoonete, esemete vms kohta isiklike lugusid. Kasulikud arhiivid ja muuseumid jäävad, kuid kaob võimalus kuulda tõsilugusid ja legende otse allikast.

Kas Sa oled kingakarbi või kausta juba valmis pannud, kuhu kogud endast kirjutatud ajaleheartikleid ja fotosid?

Rasmus: Õnneks on kõik minu senised intervjuud netist järele vaadatavad/kuulatavad, nii et kingakarpi ma midagi koguma ei pea, kuid avalike esinemiste ja intervjuude osas pean järke küll. Hetkeseisuga on mu „portfoolios“ kolm teleintervjuud, kaks raadiosaadet, kolm ajaleheartiklit ja viis avalikku esinemist.

Võivere tuuleveski, ehk tuulik, mille abil oma foobiast üle sain. Pilt tehtud samal päeval. Veski ees seisan mina oma vanaisa Aadu Uudmäega. Foto: Eve Uudmäe, 2013.

1701. aastal ehitatud Atla pukktuulik on teadaolevalt Eesti vanim tuuleveski ning ka seda ootab tulevikus restaureerimine. Foto: Rasmus Tähepõld, 2022.

2022. aastal ehitatud Vanamõisa pukktuulik Hiiumaal on üks Eesti uuemaid tuulikuid ning lähitulevikus on plaan sinna ka mehhanism sisse paigaldada, et sellega oleks võimalik jahvatada. Foto: Rasmus Tähepõld, 2023.

Kõruse küla Kivestu pukktuulik restaureeriti 2015. aastal ülalnimetatud Saaremaa Vodka kampaania raames, ning jahvatab tänase päevani lähedal asuva loomafarmi tarbeks jahu. Teine töötav tuuleveski asub Järvemaal Seidla külas. Foto: Rasmus Tähepõld, 2024.

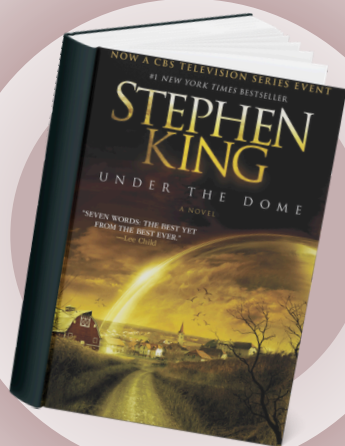

Ülde tuulik on kohandatud aastaringseks elamuks ning seal resideerub Ülde külavanem. Lisaks Ülde tuulikule toimib elumajana ka Hagudi tuuleveski Raplemaal. Foto: Rasmus Tähepõld, 2021.

King'i õudus kupli all

„Under the Dome” on Stephen Kingi õudusulmeromaan, kus Maine’is asuv väikelinn Chester’s Mill jääb äkitselt nähtamatu kupli alla. Linn ja selle elanikud eraldatakse ülejäänud maailmast ning nad peavad hakkama saama probleemidega, mis kupli isolatsioonis järk-järgult paisuvad. Ressursside nappus, võimuvõitlus ja korrumppeerunud poliitiku otsused muudavad olukorra veelgi pingelisemaks ning selline õhkkond hakkab inimesi järjest murdma.

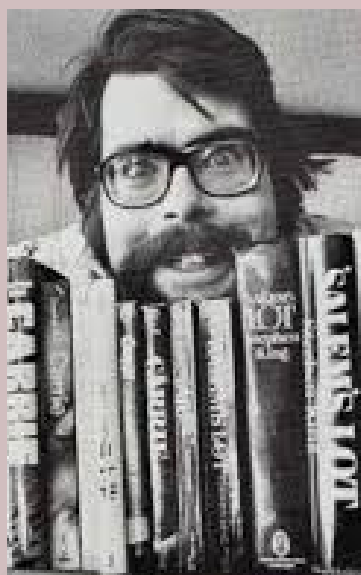
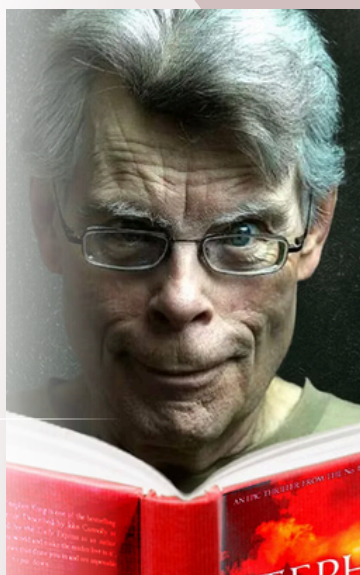
Võttes selle 900-leheküljelise monstrumi kätte olin ma ausalt öeldes hirmul, sest see oli mu esimene „õuduste kuninga“ - Stephen Kingi raamat. Kindlasti ei ole see teos kõige parem algus Kingi loominguga tutvumiseks, sest lugeja visatakse kohe loosse, kus on palju sügavate iseloomudega tegelasi ja mitu erinevat süžeeini, mis arenevad paralleelselt. Kõike toimuvat oli kohati keeruline jälgida, aga jõudes raamatuga poole peale, muutus lugu palju selgemaks, sest tegelased olid selleks ajaks tuttavamad ja seepärast ka tegevusliinid arusaadavamad.

Näiliselt lõputu nimekiri linnaelanikest raamatu alguses tekitas minus, algul kergendust, sest tundus, et kõiki neid tegelasi pole vajagi põhjalikult meelde jätta. Sain aga kiiresti aru, et iga tegelane ei ole vaid nimi, vaid ka oma mineviku ja iseärasustega inimene, kes loo kulgemisel ka pidevalt areneb ja rasketel aegadel, end hoopis uuest küljest näitab. Näiteks üks Chester’s Milli linnapeadest on James “Big Jim” Rennie, kes alguses tundus lihtsalt oma staatust ning võimu kuritarvitava egoistina. Kuid iga kord, kui ta loos ilmus, vihkasin ma teda aina rohkem, sest lisaks oma privileegide ärakasutamisele paljastusid ka tema salajased spekulatsioonid ja manipulatsioonid.

Kriisiolukorras tekkinud paanika muutis rahva irratsionaalseks ja põhjendamatult agressiivseks. Kupli all niigi surev linn kaotas süütuid elusid inimeste impulsiivsete otsuste tõttu. Samal ajal lämmatas kuppel elanikke, sest puhas õhk hakkas otsa saama. Kõik hakkas justkui allamäge veerema ja pinge kasvas pidevalt. Kulmineerudes vabanes see nagu suure plahvatusena, mis muutis teose teise poole äärmiselt dünaamiliseks ja kaasahaaravaks.

„Under the Dome” oli silmiavav lugemine, mis näitab isolatsiooni ja kriisi mõju inimestele ning paneb mõtlema, kuidas sarnased suured ja väiksemad probleemid avalduvad ka meie maailmas. Teos oli keeruline ja aeganõudev, kuid ma ei kahetse, et selle lugemise ette võtsin, sest King on kirjutanud mitmeid geniaalseid romaane, mida igäiks võiks elu jooksul lugeda. Usun, et „Under the Dome” on üks neist.

Osa millestki suuremast

Mis mõju on päriselt meie tegudel? Kui kaugele see ulatub ja kui paljude elusid puudutab? Nendele küsimustele on raske vastata, eriti siis, kui alustada meid ümbritseva maailma –või oma kogukonna – muutmisega, olles veel alles teismeline. Film “Osa millestki suuremast”, mis jõudis PERGi kogukonnakinno 18. novembril, näitab seda olukorda natukene teisiti: alustada on imelihtne siis, kui õige siht on silmade ees. Siis, kui tegu on juba hooga stardi saanud, ei jää üle muud, kui seda jätkata ning endaga sarnaste inimestega ühineda.

Motiveeriv ja hämmastav film jälgib 18-aastase tüdruku, Melati Wijseni, teekonda läbi erinevate riikide ja mandrite. Mis mõtte ja eesmärk saab noorel aktivistil olla, et külastada maailma ohtlikumaid ja hirmutavaid paiku?

Indoneesiast pärit Melati rändab USAs, Kreekas, Malawis, Liibanonis, Brasiilias ja Ugandas, et kohtuda teiste aktivistidega, oma ideid levitada ning leida kaasamõtlejaid, kelles samuti elab tohutu suur soov maailma päästa ja inimesi aidata. Melati alustas oma lugu üsna noorena: 12-aastaselt töötas ta koos oma õega välja kampaania, et vabastada Bali saart plastikust. Üheskoos korraldasid nad näljastreike, petitsoone ja marsse ning jõudsid sellega läbirääkimisteni maailma liidritega.

Kuid sellest ei piisanud – Melati meelest on olulisem probleemi mõistmine ning inimeste harimine ja kaasamine. See ajendas teda astuma oma põnevale ja kaasahaaravale teele...

Film räägib paljude aktivistide lugusid, mis on võrdselt huvitavad ja vajalikud, ja igaühes neist on midagi, mis paneb vaatajat mõtlema ja arutlema oma tegude ja valikute üle. Teose teeb koduseks ja emotsionaalseks see, et need lood on justkui ainult meiega jagatud. Aktivistid üle kogu maailma räägivad meile oma saavutustest ja ebaõnnestumistest, probleemidest ja võitudest – nii väikestest kui ka globaalsetest – samuti raskustest ja üllatustest.

Nad kõik vastavad ausalt ja südamlikult küsimusele, miks nad seda teevad, millele on otsustanud oma elu pühendada, miks nad riskivad iseenda heaoluga, unistades teiste heaolust ja õnnest, ning milline sündmus või asjaolu pani alguse nende teekonnale. Selle üle arutlemine toob meid kõiki samale tasandile ja näitab, et igast pisikesest asjast, emotsioonist, tundest, kogemusest või juhuslikust märkusest saab kasvada hiigelsuur algatus, milles on potentsiaali maailma muuta.

Visuaalselt on film ülikaunis ja võluv: meile näidatakse ilusat loodust, päikeseloojanguid ja lõpmatuid põlde, merd ja linnasid. Et näidata hirmuäratavat kontrasti, võrreldakse seda kõike inimelu koledate külgedega - prügimäed, muda, plastikuhunnikud ja kasutatud ning mahavisatud päästevestid, mis viitavad põgenike raskustele. Filmis jälgime lapsi jalgpalli mängimas, inimesi suhtlemas, üksteist armastamas ning sageli naeratamas - hetked, mis tunduvad eriti olulised ja väärtuslikud siis, kui neid ümbritsevad ainult valu ja mured.

Selliseid lootusrikkaid hetki on vaja hoida, sest nendest saab jõudu, et oma teed jätkata ja soovitavaid tulemusi saavutada. Filmis on kasutatud üht silmapaistvat võtet: aktivistid vaatavad otse kaamerasse, justkui vaatajale silma, murdes neljanda seina. Nii tekib tunne, nagu annaksid nad oma energiat ja motivatsiooni otse publikule edasi. Film on tehtud reportaaži formaadis: me rändame koos tegelastega ringi, jälgime sündmusi ning osaleme nendes.

Filmi teeb ebatavaliseks globaalsus, mida on näha igas stseenis ja loos. Erinevad inimesed, kes räägivad erinevaid keeli, teavad erinevaid asju, kasvasid üles erinevates keskkondades ja omavad erinevaid kogemusi, võitlevad üheskoos samade eesmärkide ja unistuste nimel. Kuidas see üldse võimalik on? On vapustav näha, kuidas aktivistid koonduvad, suhtlevad ja otsivad lahendusi isegi sellistele probleemidele, mis otseselt ei puuduta nende elu.

“Osa millestki suuremast” on imeline näide empaatiast, mis peab kindlasti olema igal inimesel. Kaastunne ei ole siin nõrkus ega miski, mida tuleb varjata, ja mille üle tasuks häbi tunda, vaid jõud, mis ühendab inimesi ja paneb neid tegutsema parema tuleviku nimel. Film peegeldab suurepäraselt tunnete, emotsioonide ja hoole olulisust ja tarvilikkust.

Film “Osa millestki suuremast” ei ole lihtsalt teos, mis räägib aktivistide teekondadest ja saavutustest, vaid ka nende tulevikuvõimalustest ja soovidest. See ei ole lõplik tulemus ega piir, milleni nad on oma võitluses jõudnud – suurimad võidud on kindlasti veel ees. Film rõhutab seda, et igaüks saab midagi algatada ja ellu viima sõltumata vanusest; tähtis on vaid see, et tahe kedagi aidata ja muuta teiste elu paremaks tuleb südamest. Filmi ja kogu projekti liikmed on silmapaistvad ja leidlikud noored, kelle lugu ja teekonda aktivistidena me uurime ja jälgime: Mary Finn, Memory Banda, Mohamad al Jounde, Rene Silva, Winnie Tushabe ja Xiuhtezcatl Martinez. Kui aga need nimed teile mitte midagi ei ütle, on õige aeg vaadata “Osa millestki suuremast” ning teada saada, mida nad on saavutanud!

Kabaree

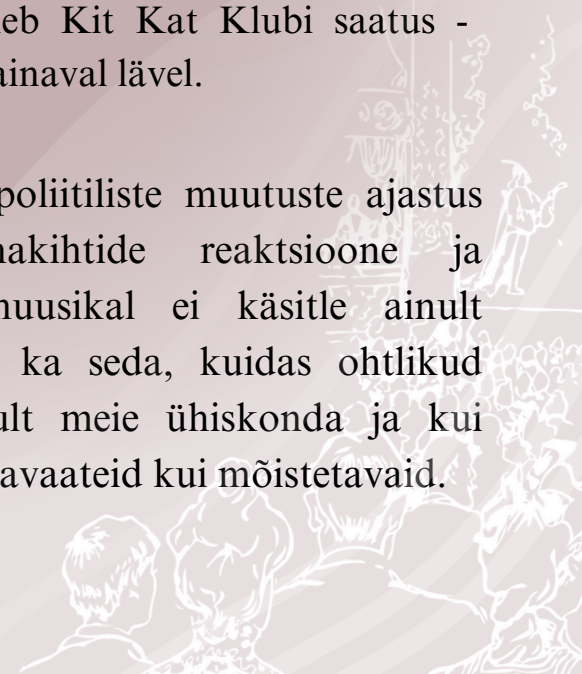
Laura Sophia Randrüüdi arvustus & analüüs

Legendaarne Broadway meistriteos “Kabaree” on leidnud tee Rahvusooper Estonia lavale, tuues endaga kaasa omapärase pöörde klassikalisele loole.

John Kanderi muusikal vestab loo 1930ndate Saksamaa paremäärmusliku kultuuriruumi mõjusfääri all iluleva Kit Kat Klubi tegevustest. Olenemata sellest, mis toimub väljaspool klubi pimedaid, saladusi täis ruume, teevad klubi staar Sally Bowles ja konferansjee Emcee kõik selleks, et elada edasi oma idealistlikus fantaasiamaailmas.

Kuid seda unelmat hakkab purustama Sally kohtumine Ameerika kirjaniku Clifford Bradshaw'ga, kes on saabunud Saksamaale, et leida inspiratsiooni ning läbi selle lõplikult ka ennast. Berliinis, kus natside lööklaused ning haakristid aina rohkem tähelepanu ja toetust koguvad, elavneb Sally ja Cliffordi turbulentne armastuslugu ning kujuneb Kit Kat Klubi saatus - kõik Teise maailmasõja painaval lävel.

“Kabaree” on kahtlemata praeguses ekstreemsete poliitiliste muutuste ajastus väga aktuaalne, näidates erinevate ühiskonnakihtide reaktsioone ja vastuvõtlikkust äärmuspoliitika tõusule. Kuid muusikal ei käsitle ainult tavainimeste reageeringut natsismi levimisele, vaid ka seda, kuidas ohtlikud paremäärmuslikud ideaalid imbuvad nii loomulikult meie ühiskonda ja kui kergesti hakkab rahvas aktsepteerima selliseid maailmavaateid kui mõistetavaid.

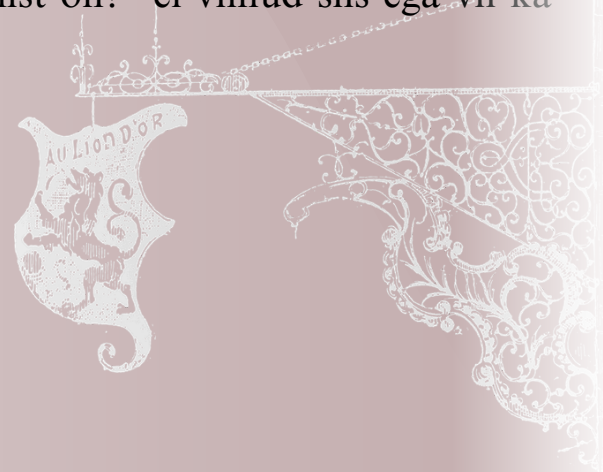

Muusikal näitlikustab meisterlikult ka ränka valikut enesekaitse prioriteediks seadmise ja turvalisuse ning rõhumise olukorras sihtmärgiks osutunud ühiskonnagrupi toetamise ohtlikkuse vahel. Kuid kas Estonia “Kabaree” käsitus küünib oma varasemate versioonide tasemele või kahvatub võrdluses? Muusikali peamine puudujääk seisneb selle ülevoolavas otsekohesuses. Muidugi on seda lugu võimatu lahata ilma selle poliitilist konteksti kaasamata, kuid “Kabaree” varasemates, erudeeritumates versioonides on seda ohjeldamatut natsismi näidatud ümbernurgajutuna. Natsismile vihjamine kõlab Kit Kati unelmas elavate tegelaskujude suust autentsemana ja läbi selle ei oleks muusikali mõte vaatajatele ka nii kergemeelselt sissesöödetud.

Muidugi võib ka väita, et “Kabaree” otsekoheesus viitab just sellele, kuidas ühiskond eirab iga märki kultuurilisest nihkest äärmuskonservatiivsuse suunas, et säästa enda hedonistlikku nahka. Estonia versiooni puust ja punaseks tehtud ühiskonnakriitika oleks siis ka hea peegel 21. sajandi massimeediale, kus neonatslikke vaatenurki mitte ainult ei kajastata tabuna, vaid ka normaliseeritakse.

Kahjuks ei ole meie tänapäeva sotsiaalpoliitiline olukord enam kuigivõrd erinev „Kabaree”-aegsest ning see rabav sarnasus peaks meid kõiki hirmutama.

Õnneks või kahjuks on „Kabaree” ikka veel võrdväärne peegelpilt meie ühiskonnast ja inimkonna võimetusest ajaloost õppida. Nüüd saab ainult loota, et muusikali sõnum ei käi vaatajatel ühest kõrvast sisse ja teisest välja, vaid aitab neil märgata korduvaid mustreid ning mõista, et ei saa tantsida läbi iga valu ja et “See on lihtsalt poliitika, mis sellel meiega pistmist on?” ei viinud siis ega vii ka tänapäeval kuigi kaugemale.

| Mida lugeda?

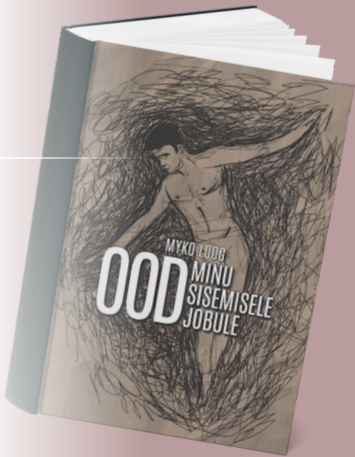
“Ood minu sisemisele jobule” Autor: Myko Loog

Mykoloog on kitsamates eesti kirjandushuviliste ringkondades tuntud digikirjanik, kes kirjutab juba pikemat aega enda mõtetega jutustusi arvamusportaalis Ypsilon ja ka muudes meediakanalites.

„Ood minu sisemisele jobule“ on Mykoloogi esimene valikkogu, kuhu on koondatud tema parimad lood ja mõtted, mis esmapilgul võivad tunduda sürrealistlikud ja raskesti mõistetavad, kuid teksti süvenedes avaldub autori kontrakultuur ja suhtumine teda ümbritsevasse maailma mitmekümne aasta vältel.

Myko küsib endalt ja oma lugejatelt, mida see jobu olemine siis lõppude lõpuks tähendab.

Saadavus: Raamatupoed/Raamatukogud/E-poed/E-raamat

Autor: Ilmi Kolla Koostas: Eve Annuk “Kõik mu laulud”

Kogumik “Kõik mu laulud” sisaldab Ilmi Kolla loomingut noorusest surmani ning selle eriliseks pärliks on viimane luuletus, mis on kirjutatud päev enne tema surma tuberkuloosi tõttu.

Raamat kajastab väga hästi inimese elukaart, mille algus on nostalgiline, romantiline ja nooruslikult siiras, kuid mis muutub lõpu poole aina kurvemaks ja süngemaks.

Oma luuletuses “On väga raske kirjutada õnnest” tunnistab ka Kolla ise, et rõõmsameelne looming sünnib temast palju raskemalt kui üksildane ja kurb. Sellele vaatamata on tema loomingus nähtav noore inimese uudishimu ja elutahe, mille Kolla puhul katkestab ootamatu ja valus surm.

Ilmi Kolla on küll vähe tuntud, kuid eesti kultuuri jaoks ikkagi tähtis luuletaja. Tema lühike elu (1933–1954) jäi Stalini-aegsete repressioonide perioodi, mis takistas tema eneseteostust kirjanikuna.

See-tõttu oli tema eluajal, avaldatud looming tugevalt ideologiseeritud ning Kolla ei pidanud seda oma tõeliseks loominguks.

Täiesti teistsugune olukord oli luulega, mida ta kirjutas enda jaoks ning mida hakati avaldama alles pärast Stalini surma ja sedagi ainult osaliselt. Selles loomingus on tunda Kolla truudust loodusele, külaelule, armastusele ja kurbusele.

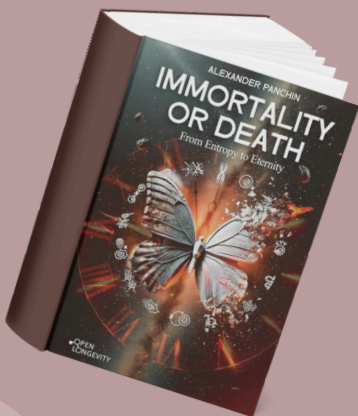
Antud kogumikku tasub lugeda ka sellepärast, et sellesse on koondatud Kolla pooleli jäänud teosed, mis säilisid Pärnu lähedaste ja tuttavate käes.

Need tekstid annavad selge pildi noore loovisiksuse rõõmudest, muredest ja sisemistest heitlustest.

Lehekülgi: 205 Saadavus: raamatukogud

“Immortality or Death: From Entropy to Eternity”

Autor: Alexander Panchin

Alexander Panchin on tänapäeval üks tuntumaid teaduse populariseerijaid Vene veebis. Viimaste aastate jooksul on ta kirjutanud nii inglise kui vene keeles mitu raamatut, mille peamiseks eesmärgiks on hajutada müüte teadusest ja meid ümbritsevast maailmast.

Miks peaks Eestist pärit perglane usaldama seda meest?

Sellepärast, et Alexander pole lihtsalt mees, vaid teadlane, kellel on erialane kõrgharidus - Moskva Ülikoolis omandatud magistrikraad - ning tsiteeritavuse h-indeks 13. Hirschi indeks ehk h-index on teadusliku produktiivsuse ja mõjukuse mõõdik, mida kasutatakse teadlaste, uurimisrühmade või isegi ajakirjade hindamisel. See tähendab, et kuigi tal on vähe publikatsioone, on need ikkagi tihti tsiteeritavad ja seega ka usaldusväärsed.

Raamatus „Immortality or Death: From Entropy to Eternity” arutleb Panchin surematuse võimalikkuse üle bioloogia ja laiemalt teaduse vaatepunktist. Alexander toetab ideed, et surematusest ei tasuks mõelda stereotüüpide ja müütide võtmes, sest nagu ajalugu meile on näidanud, siis eelduseid, võimalusi ja reaalseid saavutusi tuleb vaadelda eraldi.

Raamat on huvitav lugemine neile, kes tunnevad huvi bioloogia ja filosoofia vastu ning ka inimestele, keda huvitavad lihtsalt tänapäeva elupikendusmeetodid.

Lehekülgi: 422

Saadavus: E-poed/suured marketplace-id

Autor: Jo Nesbø **“Hunditund”**

Jo Nesbø kriminaalromaan „Hunditund” sündmused leiavad aset Minneapolis, külma Kanada piiri läheduses, ajavahemikus 2016-2022.

Raamatu tegevustik toimub küll USAs, kuid autor toob väga selgelt loo sisse Norra kultuurilist ja sotsiaalset tausta. Muidu, žanri raames, on lugu suhteliselt tüüpiline: linna saabub detektiiv, kes otsib sarimõrvarit, kelle kuritegude põhjuseks on tema minevik, mis ühel või teisel moel haakub detektiivi karakteriga.

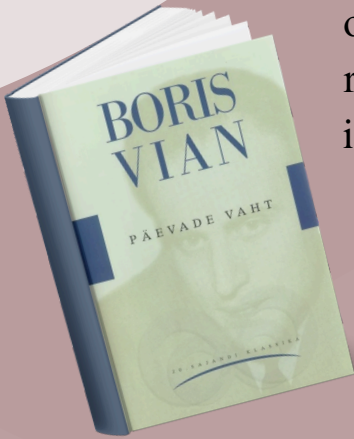
Minneapolis on ajalooliselt olnud Norra migrantide asustatud linn ning see kultuuriline taust avaldab suurt mõju loos toimuvatele sündmustele, mis võimaldab Nesbøl visata sisse enda sotsiaalset kommentaari. Ta otsekui küsib lugejalt: “Mida sa teed eelarvamustest lähtudes?”

Romaan pakub kindlasti huvi ka lugejale, kes otsib õhtuks pingelist ja painavat lugemist.

Nesbø stiil on väga kirjanduslik, oma kirjeldustes ilus ja täpne. Märkiks veel seda, et lugu jutustatakse sisuliselt kolme erineva tegelase vaatepunktist, mis lisab mõistatuse lahendamise tunnet ning nagu igas heas loos ootab lugejat lõpus ootamatu, kuid samas loogiline twist, mis tekitab soovi raamat uuesti läbi lugeda.

“Päevade vaht” Autor: Boris Vian

1947. aatsal ilmunud romaan „L'Écume des jours”, mille autor on Boris Vian, on üks eredamaid näiteid heast sürrealistlikust romaanist, mis vaatamata loos esinevatele kujunditele on ikkagi tihedalt seotud ka meie reaalsusega.

Vian küsib selles teoses lugejalt: „Mis on emotsioon ja kuidas võib see mõjutada meie igapäevaelu? Kas eksistentsialism on ratsionaalne? Kust läheb piir egoismi ja armastuse vahel? Kas reaalsus ja emotsioon mahuvad koos ühte maailma?”

Autor pakib needküsimumused väga osavalt eredatesse ning meeldejäävatesse kujunditesse nagu lilled, mis peategelase armastuse kopsudes kasvavad, meeldetuletusena armastuse õrnast loomusest ning ka selle äärmistel juhtudel avalduvast kurnavast mõjust.

Lisaks sellele on „Vahus” veel mitmeid metafoorilisi kujundeid alustades vanniga, millesse tuleb vee välja laskmiseks auk torgata, ning lõpetades valgusega, mis peegeldab peategelase Koleni emotsionaalset maailmatunnetust.

Vian kirjutab tegelikult ka nende inimeste jaoks, kes ei otsi kujundlikku kogemust, vaid tahavad kuulda kuiva ja ratsionaalse maailma kriitikat. Üks „Päevade vahu” tegelastest on eksistentsialisti Jean-Paul Sartre'i satiir, keda Vian pidas kultuslikuks iidoliks, kelle monolooge kõik tahavad kuulda, kuid keegi ei suuda mõista.

Kokkuvõttes võib öelda, et „Päevade vaht” on mõnus emotsionaalne retk, mis külmad kevadised päevad kaunimaks ja mõtlikumaks „vahutab”.

Lehekülgi:232 Saadavus: Raamatupoed/Raamatukogud/E-poed/E-raamat

“Tagasi Hukkunud Alpinisti hotelli”

Autor: KIWA (Jaanus Kivaste)

Üks tänapäevani märkimisväärne Eesti kultuuri saavutus on 1979. aasta film „Hukkunud Alpinisti hotell”, mis põhineb vendade Strugatskite samanimelisel ulmeromaanil ning mida filmiti ENSVs.

Filmi esilinastustest on möödunud juba 46 aastat, kuid see film ja kõik sellega seonduv tekitavad Eestis siiani suurt vaimustust. Just sellel põhjusel otsustas Jaanus Kivaste, rohkem tuntud pseudonüümi Kiwa all, kirjutada raamatu „Tagasi Hukkunud Alpinisti hotelli” enda kirjastuse ;paranoia kaudu.

Peategelase kohta saab lugeja teada ainult seda, et lapsepõlves nähtud film on kujunenud teda kogu elu painavaks kinnisideeks. See-eest saab lugeja äga selgelt aru, millest konkreetselt ja millistel põhjustel selline sõltuvus tekkis. Seetõttu ongi see raamat hea Eesti ühiskonna psühholoogiline analüüs: see osutab, et kiindumus vanadesse asjadesse võib olla küll tugev ja põhjendatud, kuid ei saa kesta igavesti.

Raamatul on kindlasti ka arhiiviväärtus, sest selles jälgendatakse sündmusi, mis toimusid originaalfilmi loomisel, ning näidatakse, kuidas tehnilised raskused löid tugeva loomingu ja leidlikkuse vahelise sümbioosi.

Lehekülgi: 288

Saadavus:

Raamatupoed/Raamatukogud/E-poed/E-raamat

Muusikal kui muusikateatri žanr – mis see on?

Pisut veider on isegi mul endal öelda, et üsna varsti olen tegelenud muusikalidega juba 10 aastat. Muusikal ja kõik seda ümbritsev on see, mis on minu täielik südameasi. Mulle on jäänud mulje, et inimesi ei kõida muusikalimaailm niivõrd palju ning seetõttu avastan end tihti teistele jagamast oma kirge muusikalide vastu. Muusikalil lihtsalt on mingi võlu - midagi, mida teistel muusikateatri žanritel polegi. Muusikal on miski, mis oskab siduda nii palju erinevaid valdkondi omavahel kokku ja kõigest lihtsalt nii kauni pildi luua. Kuid siiski... miks on muusikal eriline? Selleks, et üldse muusikali kui žanrit kirjeldada, peame natukene muusikali ajalukku süvenema.

Kõigepealt, mis üldse on muusikal? Muusikal on muusikažanri alaliik, mis hõlmab endas kõiki kolme teatrižanrit - draama, muusika ja tants. Muusikali kui muusikateatri žanri juured on 19. sajandi operetis. Operett haaras peamiselt just Euroopa publikut. Lavamuusikalide eelkäijad said alguse aga 19. sajandi keskel muusikaliste komöödiate näol, mis on draamalavastused koos laulu ja tantsuga, kuid muusikalidega võrreldes vähesema koreograafiaga ning palju kergemad.

Kui operettide komponeerimine oli eelkõige saksa-keelsete maade ja prantslaste käes, siis 20. sajandil kandus muusikalide tootmine USA ja Inglismaa kätte. Pärast Esimese maailmasõja lõppu nihkuski muusikaliste komöödiate loomine Ameerika Ühendriikidesse, kus tõusis esile muusikaline komöödia. Heaks näiteks on kindlasti Vincent Youmans'i „No, No, Nanette” (Chicago, 1924). Kuigi see ei olnud eel-Broadway suhtes üldse edukas, jättis see muusikalimaailma märkimisväärse jälje.

"No No Nanette" reklaam, mis kuulutab välja muusikali filmiversiooni.

1930. aastatel muutusid lavamuusikalid filmide tulekuga üsna ebapopulaarseks, kuid tekkis ka kaasaegse muusikali eelkäija prototüüp. Kaasaegse muusikali eelkäija prototüübiks kujunes Jerome Kerni „Show Boat” (1927, New York). „Show Boat“ on nii märkimisväärne, sest see oli esimene etendus, mis ühendas loo edasiviimiseks võrdselt nii laulmise, tantsimise kui ka näitlemise. Nii kirjeldab kirjanik ja ka Broadway esineja Ashley Griffin „Show Boat” muusikali Onstage Blogis.

See muusikal inspireeris ka mitmeid teisi autoreid ning motivatsioon muusikale kirjutada aina kasvas. Tänapäeval on inimestel selle muusikali suhtes aga üsna kahetised tunded, sest kuigi see oli selle aja kohta muusikalimaailmas suur samm arengu suunas, kujutab see oma ajastule omaseid rassikujutusi ja keelekasutust, mida tänapäeval peetakse problemaatiliseks ja kohatuks.

1940. aastatel oli Teise maailmasõja tõttu muusikaliteater justkui pausil, ent sellest hoolimata esietendus 1943. aastal New Yorgis Rodgersi ja Hammerstein II muusikal „Oklahoma!” (Eestis mängitud ka 1987. aastal), mida peetakse tänapäevase muusikali sünniks, sest selles lavateoses oli täpselt paika pandud järgnevatel aastakümnetel domineerima hakanud Ameerika muusikali skeem. Samuti sisaldas see eduka muusikalina meelde jäävat popmuusikat, hoogsaid tantsustseene, ansambli laule, elust võetud sündmustikku ja tegevuse hoogsat kulgemist, millest võtsid eeskujuga ka teised hiljem etendunud edukad muusikalid! Tegelaste rollid jagati vanuselist vastavust silmas pidades ning esikohale seati näitlejate lavaline veenvus, liikumisoskus ja karisma, mitte vokaaltehnika.

[Original Broadway poster](#)
[„Oklahoma!” \(1943\)](#)

1960. aastatel tõi Leonard Bernstein muusikaliteatrisse uue kvaliteeditaseme, ühendades jazzi mõjud muusika ja kõrgetasemeliste koreograafiliste numbritega, mistõttu peetakse teda klassikalise muusikali üheks keskseks kujundajaks. Rodgers ja Hammerstein – duo, kes koos löid rea uuenduslikke ja mõjukaid Ameerika muusikale – jäid nüüd pisut tahaplaanile. 1960ndatel vahetus muusikaliloojate põlvkond ja pandi alus rokkmuusikalidele. Sealt on meile tuntud ka Strouse'i muusikalid „Annie” (1977) ja „Bye, Bye, Birdie”. Samas ka John Kanderi „Cabaret” ja „Chicago”. Ka filmimuusikalid tõusid esile, sest popkultuur aina levis. Sellest kümnendist tunneme meie ära näiteks „Heliseva muusika” (1965).

1980. aastatel kujunes muusikal väljaspool Ameerika Ühendriike rahvusvaheliseks nähtuseks, millele andsid otsustava tõe eeskätt Suurbritanniast pärit loojad. Euroopa muusikaliteatri esiletõusu sümboliseerisid Andrew Lloyd Webberi ja Tim Rice'i koostööd, mis tõid lavale uue põlvkonna menumuusikale. Nende teosed, nagu „Jesus Christ Superstar“ ja „Evita“, pälvisid laialdast tähelepanu nii Londonis kui ka New Yorgis. Sama suunda kinnistasid hiljem Webberi suured lavastused „Cats“ ja „The Phantom of the Opera“, mis kujunesid ülemaailmseteks hittideks.

Sajandivahetuse paiku muutus muusikaliteatri temaatika selgelt kaasaegsemaks ning esile tõusis uus põlvkond heliloojaid, kelle looming käsitles ühiskondlikke ja isiklikke küsimusi senisest otsesemalt. Olulist rolli mängis off-Broadway, kus katsetati julgelt uusi vorme ja sisu. Seda suunda kehastab hästi Jonathan Larsoni „Rent“ (1996), mis tõi muusikalisse noorte argipäeva, majandusliku ebakindluse ja identiteediküsimused. Samal ajal kasvas ka suurte kommertslike muusikalide mõju, mis aitas žanri viia laiema rahvusvahelise publikuni.

Andrew Lloyd Webber ja Tim Rice (1977) -
Getty.

21. sajandi alguses muutusid muusikalide teemad ja tekstid selgelt ajakohasemaks ning muusikasse jõudsid ka pop- ja hiphop-mõjud, mida sümboliseerib eriti tugevalt Lin-Manuel Miranda „Hamilton“ (2015), kus on ka räpp. Samal ajal laienesid muusikalivormid: populaarsust kogusid juba tuntud lauludele üles ehitatud jukebox-muusikalid ning lavale toodi üha enam filmide põhjal loodud adaptatsioone. Muusikaliteatri ja filmide vaheline piir on muutunud aga hägusamaks, sest lavateostest tehakse menukaid ekraniseeringuid ja filmidest omakorda lavaversioone. Uueks nähtuseks on kujunenud ka otseülekanded ja veebipõhine teater, mis on tutvustanud muusikali maailma veel laiemalt.

Kuigi oleme rääkinud peaaegu igast kümnendist ja muusikali arengust nende jooksul, on meil siiski veel kaks kõige olulisemat mainimata – teatripiirkonnad Broadway ja West End. Piirkonnad, mis on andnud muusikalimaailmale võimaluse areneda ja suurte rahvamassideni jõuda. Broadway asub New Yorgis ning West End Londonis.

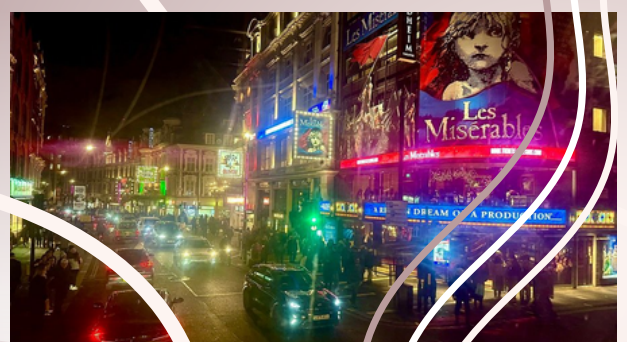
West End Londonis kujunes teatripiirkonnana välja juba 19. sajandi lõpus, Broadway New Yorgis aga tõusis muusikaliteatri keskuseks veidi hiljem, 20. sajandi alguses. Broadway muusikaliteatri üheks varaseks verstapostiks peetakse sageli lavateost „The Black Crook“ (1866), mida nimetatakse esimeseks suureks

muusikaliks, samas kui West Endis kinnistus muusikal žanrina järk-järgult 19. sajandi lõpu ja 20. sajandi alguse lavapraktikate kaudu. Tänapäeval tegutseb Broadwayl 41 ja Londoni West Endis ligikaudu 39 suurt professionaalset teatrit. Mõlemad piirkonnad on kujunenud rahvusvahelisteks muusikaliteatri keskusteks, kust saavad alguse või kuhu jõuavad maailma mõjukaimad lavastused.

Nagu näha, on muusikalimaailm väga kirju ning tegelikult võiks siia ju sellest kirjutama jäädagi. Muusikal on eriline, sest see oskab jõuda vaataja südameni. Iga vaataja leiab sealt enda jaoks midagi – olgu see siis kõitev lugu, laulud, koreograafia või näitlemine/draama.

[Broadway \(2014\)](#)

[West End \(2025\)](#)

Moerubriik - Ülevaade 2026.a kevad-suve hooaja trendidest

Tere tulemast tagasi moerubriiki! Selles väljaandes tutvustan teile androgüünset ja teatraalset glämmroki ja elavat ning lootusrikast Y2K stiili. Samuti võtan kokku möödunud aasta trendid ja toon välja, mida põnevad on oodata 2026. aastal. Meeldivat lugemist!

Stiilitutvustused

Nagu lubatud, tutvustan Teile glämmroki ja Y2K stiile ning jagan näpunäiteid, milliste rõivaste ning aksessuaaridega neid looke saavutada.

Glämmrokk ehk „Rebellion against rebellion” (Mäss mässu vastu)

Arenes välja 70ndatel Inglismaal samanimelisest muusikastiilist. See kujunes vastureaktsioonina rokkmuusika varasemale tõsisele ja karmile toonile, tuues muusikasse ja moodi draamat, sädelust ja teatraalsust. Glämmroki peamine võlu seisnes selle androgüünsuses: idee, et mehed kannavad ekstravagantseid ja naiselikke rõivaid oli 70ndatel vägagi šokeeriv.

Stiili peamisteks eestvedajateks olid David Bowie, KISS, Freddie Mercury, Mötley Crüe, Elton John, Alice Cooper jt. Nad ei piirdunud pelgalt muusikaga, vaid kujundasid teadlikult oma lavalise välimuse ja alter egod, muutes esinemised terviklikeks visuaalseteks narratiivideks. Liialdatud kostüümide, meigi ja teatrilikkuse kaudu andsid nad edasi oma värvikaid, sageli provokatiivseid isiksusi, hägustades piire muusika, moe ja performance'i vahel.

Pilt 1. KISS, Pinterest

Uskuge või mitte, aga glämmrokk mõjutab siamaani tänapäeva moedisaini ja popkultuuri. Näiteks inspireeris glämmroki ajastu tugevalt Gucci disainerit Alessandro Michele't aastatel 2015-2019, mil moelavale jõudis tema nägemus sellest stiilist. Samuti avaldas glämmrokk mõju ka Yves Saint Laurenti peadisaineri Hedi Slimane'i käekirjale. Tema viljeles androgüünset ja teatraalset stiili aastatel 2013-2016.

Ei tohi unustada ka tänapäevaseid artiste, nagu Lady Gaga, Harry Styles ja Adam Lambert, kes annavad edasi glämmroki essentsi, tõestades, et see on ikka veel elus ja õitseb ega kao kuhugi.

Stiili peamised tunnused on erksad toonid, loomamustrid, metallikkangad, litrid, platvormsaapad, sulgedest boad, laia äärega mütsid, päikesepillid, sädelus, lameekangad, kihilisus ning lõpetuseks silmatorkav meik. Sellest tulenebki glämmroki sünonüüm „rohkem-on-rohkem”.

Kuidas saavutada looki?

Alusta pilkupüüdva esemega, näiteks metallivärvi jakk või litritega püksid.

Sega tekstuure – kombineeri nahka ja sametit või satiini ja teksariiet kontrasti loomiseks.

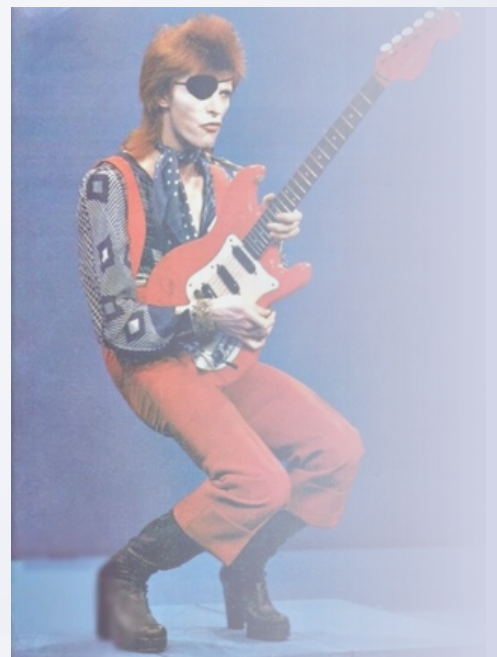
Julged aksessuaarid! Näiteks platvormsaapad, neetidega vööd või ülisuured päikesepillid.

Katseta meigiga, näiteks suitsusilmade või sädelevate aktsentidega. Must + glitter on alati kindel valik! Küüned olgu lakitud!

Soeng võiks olla sasiitud, kasuta värvilisi salke!

Silueti olgu kitsas või teatraalne - kitsad püksid või retuusid, rõhutatult laiad õlad, keebid, mantlid.

Ära karda värve ja mustreid – loomamustrid ja metallvärvid on võtmetähtsusega.

Pilt 2. David Bowie, Pinterest

Pilt 3. Alice Cooper, Morrison hotel gallery

Ja nagu öeldud, kui tundub, et kõike on natuke liiga palju, siis oled õigel teel!

Y2K

Y2K on termin, millega tähistatakse kultuuriperioodi ja esteetilist ajastut, mis kujunes välja 1990. aastate lõpus ja 2000. aastate alguses. Nimetus tuleneb nn 2000. aasta probleemist – laialdaselt levinud arvutiprogrammeerimise veast, mis tekitas uue aastatuhande lävel ühtaegu nii ärevust kui ka lootusrikast optimismi.

Just selline tehnoloogilise ebakindluse ja tulevikuihaluse segu kujunes Y2K-kultuuri keskseks lähtekohaks. Alguses viitas Y2K eelkõige futuristlikule, tehnoloogiast inspireeritud stiilile, mis peegeldas usku kiire arenguga digitaalsesse tulevikku, kuid kandis endas ka hirmu tundmatu ees. Aja jooksul see mõiste laienes, hõlmates tervet visuaalset ja kultuurilist maailma, kus kohtusid kroopläige, popkultuur, tehnoloogia ja uue aastatuhande ootus.

Kõige enam mõjutasid looki popmuusika artistid ja grupid, näiteks Britney Spears, Destiny's Child, TLC ja NSYNC. Üldine siluett oli sageli ülalt kitsas ja alt laienev või avar.

Selle ajastu materjalid ja värvid olid väga mitmekesised. Kuna taheti rõhutada futurismi, siis nõuti palju läikivaid, sünteetilisi kangaid nagu PVC, kunstnahk ja sätendavaid või metallik-tekstiile, värvidest olid kasutuses jääsinine, hõbedane ja must. Sellega kõrvuti eksisteerisid popmuusika mõjutustega paletid, mis koosnesid erksatest ja intensiivsetest värvidest, kus domineerisid laimiroheline, erkroosa ja oranž.

Populaarsemad aksessuaarid olid toonitud päikesepillid, platvormtossud, „baguette“-õlakotid, bandanad ja veoautojuhtide nokamütsid (nn trucker hats).

Pilt 5. Ciara, Vogue

Pilt 4. Destiny's Child.

Naised kandsid madala vöökohaga teksasid, mis olid tavaliselt alt laienevad või bootcut-lõikega, liibuvaid T-särke, nabapluuse, õlapaelteta või halter-kaelusega toppe. Samuti kanti cargo-pükse, veluudressipükse ja mikrominiseelikuid.

Meeste seas domineerisid kotjad püksid, graafilise kujundusega T-särgid, spordisärgid ja puhvis tepitud vestid.

Tänapäeval on näha, et Y2K on teinud võimsa tagasituleku meie riidekappidesse.

Kuidas saavutada looki?

Selleks on vaja madala vöökohaga pükse, teksasid või cargo-pükse, sametist dresse (Juicy Couture!) või miniseelikut.

Topid olgu pisikesed ja liibuvad, naba paljastavad. Kui sul on nabarõngas, siis saad seda suurepäraselt eksponeerida!

Kangad olgu läikivad, metallikud. Nailoni, võrgu ja sametiga oled õigel teel.

Värvidest kasuta erkroosat, hõbedast, beebisinit, lillat. Motiividest ära unusta liblikaid, tähekesi, südameid, futuristlikke mustreid ja muidugi suuri logosid.

Aksessuaaridest vali pisike õlakott, kuhu mahub telefon, HEAL juhul, juustesse pane värvilised klambrid ja päikese eest kaitsku sind futuristlikud värvilised nn ratturiprillid.

Meigi osas ära ole huuleläikega tagasihoidlik! Erk lauvärv ja õhukesed kulmud on samuti ajastutruud.

Juuksed säti krunnidesse ja jäta kaks salku näo ette, sirgetesse juustesse lisa klambrid.

Jäta meelde, et Y2K on enesekindel, mänguline ja teadlikult edev – see ei püüa ollagi maitsekas, vaid meeldejääv!

Tervitame 2026. moeaastat ja lehvitame 2025. aasta trendidele

Pilt 6. Britney Spears, Mariah Carey, Paris Hilton.

2025. aasta moes kohtusid nostalgiline minevik ja praktiline tulevik – rõhuasetus oli individuaalsusel, mitmekihilisusel ja tagasihoidlikul luksusel.

Moes olid:

- Mini-seelikud ja plisseeritud seelikud (romantiline ja praktiline)
- 90ndatest inspireeritud tartan-muster
- Sport-chic kihilisus: sportpusad + kleidid
- Litrid ja säravad detailid igaks päevaks
- Uptown Punk - punk-detailid nagu metall, kihilisus, julged kontrastid, ainult et peenemal moel
- Rahvuslikud mustrid
- Kanna pesu rõivaste peal ehk ole nagu Madonna! Satiinist ja polüestrist aluspesu meenutavad särgikud ja kleidid, mille ALL ja mitte PEAL kanti T-särki.

Mis võiks aga 2025. aastasse jäädagi?!

- Kui sa pole just maratonijooksja või muu spordiharrastaja, siis las varvastest pealaeni sportlik riietus jäägu trenni - "walk-out-of-gym" välimus pole enam moes.
- Liiga traditsioonilised ja etteaimatavad komplektid ilma ühegi kiiksuta, näiteks kitsad mustad teksad ja kehasse töödeldud nahkjakk - see pole enam IN.
- Liigne minimalism ilma tekstuurita - iiigaaaav!
- Beež luksus - toome värvid tagasi!
- Liibuvad püksid. Kitsad püksid hakkavad küll moelavadele kevadsuvel tagasi tulema, kuid selleks, et need mõjuksid igapäevaelus taas trendikalt, mitte iganenult, läheb veel kõvasti aega.
- Teksatagi. Riidekapi klassikaks peetud teksatagi ei ole moelavadelt juba ammu nii kapitaalset kadumistrikki teinud kui sel hooajal.
- Baleriinad on riulitelt kadunud sama kiiresti kui nad sinna tulid.

Pilt 7. Baleriinad

Avagem oma südamed uutele moevooludele!

Siin on 2026. aasta moe 10 iseloomustavat punkti.

Kihilisus

Trendide keskmeks on kihiline riietumine – mäng tekstuuride ja siluettidega annab garderoobile sügavuse ja isikupära. Näiteks siidised pluusid, kudumid ja kerge jope koos – see näeb välja stiliseeritud, mitte juhuslik.

Pilkupüüdvad seelikud

Silmapaistvad seelikud – nii puhv- või midi-siluetid kui ka volüümikad ja dekoratiivsete detailidega – on 2026. hooaja võtmesuund.

Nahk ja struktureeritud joped

Nahast joped, kaasa arvatud lehterkaeluse või asümmeetriliste kujunditega, annavad klassikalisele rõivatükile täiesti uue energia. Need on ideaalsed nii päevaseks nn „rich casual“ stiiliks kui ka õhtuseks glamuuriks.

Seemishnahast püksid – luksuslik alternatiiv teksale

Veluur/seemishnahast püksid (kitsad, laiad või alt laienevad) lisavad garderoobile tekstuuri ja on mitmekülgsed nii tööpäevaks kui õhtuseks väljaminekuks.

Kiilkontsaga saapad – uus vana-kooli-kõrgus

Veluur/seemishnahast püksid (kitsad, laiad või alt laienevad) lisavad garderoobile tekstuuri ja on mitmekülgsed nii tööpäevaks kui õhtuseks väljaminekuks.

Sallid kui stiili keskpunkt

Rõivastuse detailina võib sall olla nii füüsiline aksessuaar kui ka pea- või kaelakate, mis loob elegantse ja läbimõeldud välimuse.

Balloon-lõikega püksid ja volüümikad püksid

Uued lõiked, mis mängivad proportsioonide ja vormiga, on 2026. aasta üks säravamaid siluette. Need toimivad hästi koos minimalistlike ülaosadega või kontrastsete jakkidega.

Silmapaistvad aksessuaarid ja detailid

Uued lõiked, mis mängivad proportsioonide ja vormiga, on 2026. aasta üks säravamaid siluette. Need toimivad hästi koos minimalistlike ülaosadega või kontrastsete jakkidega.

Töötlemata teksakangas ja karakteriga teksad

Teksa areneb: rohkem tekstuuri, sügavamate toonide ja silmapaistvate lõigetega, mitte lihtsalt klassikaline sinine teksapüks

Mänglevad siluetid ja retrodetailid

Märksa rohkem mängulisi ja karakteriga lõikeid – narmad, puhvis detailid ja varjundid, mis viitavad teistele moeperioodidele – teevad garderoobi omapärasemaks.

Kõrvaltee kaudu täiskasvanuella

Selle aasta esimene Inimeseks saamise ABC rubriigi artikkel räägib ühest ägedast noorest Eesti naisest. Heneliis Notton on mitmekülgne ja loov tegutseja, kes on hiljuti ilmunud “Tähed Agnesele” autor ja noortele gümnasistidele Mõjulaine 5. numbri inspiratsiooniks. Ta jagas meiega oma kujunemislugu – kuidas soovist minna ülikooli kasvas välja midagi ootamatut ning kuidas see on viinud teda põneva ja mitmekesise elu ja karjäärini. Loe edasi ja saad teada, millest me temaga rääkisime.

Heneliis veetis oma põhikooliaastad tollases Saue Gümnaasiumis, kus tal oli väga tore klass ning toetav kirjanduse õpetaja. Õpetaja lubas õpilastel teha teatriringi, mille raames Heneliis tekste kirjutas. Just sealt sai alguse tema huvi dramaturgia ning laiemalt kogu teatri loomise protsessi vastu. Kirjanduse õppimine läbi teatri mängis olulist rolli tema edasise elutee kujunemisel.

Tema enda sõnul oli ta veendunud, et selline loominguline meelsus läheb peagi üle nagu paljudel teistel lastel ja noortel, kes unistavad loovast elukutsest või staariks saamisest. Kuid kirjandus temast lahti ei lasknud.

Põhikoolis ei olnud ta oma tuleviku osas veel kindel, kuid teda ümbritses

justkui kolmnurk: teater, kirjandus ja kunst. Midagi polnud veel paigas ja kõik tundus võimalik ja huvitav. Heneliis käis skulptori ameti peale mõeldes ka Tallinna Kunstikoolis, kuid seal jäi puudu kirjanduslikust mõõtmest, mida ta oma elus vajab. Sel ajal ei olnud tal ka palju huviringe, kus ta oleks saanud seda osa endast täiel määral väljendada.

Festivali Baltic Take Over korraldamine. Foto: Mesike Tõrv

“Ma olin see tüüp klassis, kes õpetajalt koguaeg küsis, et millal me kirjandit kirjutame?”

Kooli ajal saatis Heneliis mitmel korral oma tekste ajakirjale Värske Rõhk, kuid sai iga kord tagasisidet, et need ei olnud veel päris „see“ – tekstid vajasisid kas rohkem tuuma või suuremat mahtu.

“Solvusin küll, aga õnneks motiveeris see tagasiside mind ikkagi uuesti proovima. Ilmselt saatsin veel tekste erinevatesse kohtadesse ning kandideerisin igale poole, kõik äraütlemised polegi meelde jäänud. Sain aru, et iga komisjon on subjektiivne ning "hea" tähendab samuti inimestele väga erinevaid asju. Tunnetasin ära, millise tagasisidega midagi peale hakata ning millised kohad, väljaanded või kollektiivid pole ehk lihtsalt minu jaoks.”

See võiks olla inspiratsiooniks nii loomeinimestele kui ka kõigile teistele, kelle töid esimestel kordadel tagasi lükatakse. See, et sinu töö saab alguses eitava vastuse, ei tähenda läbikukkumist ega seda, et kogemus oleks olnud halb. Meil kõigil on võimalus oma vigadest õppida ja areneda.

Põhikooli lõpetades oli Heneliis üsna kindel oma otsuses minna edasi gümnaasiumisse, sest tema alguses tuleviku plaanis oli ülikooli minek. Gümnaasiumisse soovis ta õppima minna Tallinnas. Ta tegi kiiruga katsed ligi kahekümnesse erinevasse kooli ning jätkas õpinguid Tallinna 21. Koolis.

Gümnaasium andis Heneliisile oskuse asju professionaalselt korraldada – oskuse, mis on talle omane siiani, näiteks festivalide ja kultuurisündmuste korraldamisel. Lisaks andis see palju teadmisi ja kindlasti ka küpsust. Sealne toetav keskkond pakkus õpilastele vabaduse korraldada üritusi ja toimetada ka koolilehte. See näitab selgelt, kui suur mõju võib olla keskkonnal inimese arengule.

“Kui ma käisin PERGis külas Maria Veske valikaines „Kaasaegne kirjandus kui inimolu peegel“, siis keskkond tundus teil ka toetav. Seda näitab see, et õpilastele antakse vabadus katsetada, et neid usaldatakse korraldamisel, näiteks ka seoses koolilehega. Ma arvan, et kui mul poleks seda kogemust gümnaasiumis olnud, siis ma poleks saanud aru, et see on midagi, mida tõsiselt võtta.”

Gümnaasiumis töövarjutamise ülesannet täites oli Heneliis kohe kindel, et tahab minna teatrisse. Kuna Kanuti Gildi SAAL tundus olevat teistest veidi erinev etendusasutus, võttis ta nendega ühendust ja sai võimaluse minna töövarjuks Kanuti Gildi SAALI teatri juhi Priit Raua juurde. Kogemus osutus põnevaks ja silmiavavaks ning tal avanes ka võimalus liituda vabatahtlikuna. Vabatahtlik töö on hea võimalus neile, kes tahavad kogeda midagi

uut, ennast rakendada ja kes on avatud ning entusiastlikud – see loob väärtuslikke kontakte ja annab praktilisi kogemusi. Seda saan kinnitada ka omast kogemusest. Heneliis kaasab ka täna Kanuti Gildi SAALis aktiivselt vabatahtlikke ning peab sellist võimalust noortele äärmiselt oluliseks.

“Koolis võib olla küll tüütu, aga kui sulle satub õpetaja, kes suhtub ikka nii kirglikult sellesse, mida ta teeb, siis on keeruline mitte ise ka sinna sisse libiseda. Mul oli ikka paar sellist õpetajat.”

Juba gümnaasiumis teadis Heneliis, et tahab tegeleda kirjutamisega. Talle meeldis kirjutada ning see pakkus talle tõeliselt suurt huvi. Umbes kümme aastat tagasi astus Heneliis Drakadeemiasse – see on MTÜ, mis pakub loovkirjutamise koolitusi. Seal osales ka palju teatrirahvast ning kuna Heneliis oli suur teatrifänn, tõmbas see keskkond teda eriti.

Heneliis läbis kursuse kirjaniku ja lavastaja Jim Ashilevi käe all ning pärast seda otsis ta uusi sarnaseid kogemusi. Gümnaasiumi ajal soovis ta väga ülikooli astuda ning osales juba sel ajal Tallinna Ülikooli filosoofia loengutel.

“Ma tahtsin ülikooli minna, kui ma olin gümnaasiumis, sest ma tahtsin süvitsi õppida seda, mis mind päriselt huvitab. Näiteks mul oli hästi keeruline olla füüsika tundides, sest ma olin nii kangekaelne – „Ma ju tean, mida ma teha tahan, miks ma peaksin õppima midagi, mis mind ei huvita?”

Loovkirjutamise kursuste hulgas oli ka näidendite kirjutamise kursus, mille põhieesmärk oli anda baastadmisi sellest, kuidas näidendit kirjutada.

“Mulle tundus kogu aeg, et kirjanik on selline tüüp, kes istub üksinda pimedas toas oma trükimasinaga, joob viskit, on hästi kurb ja siis ta on selles vaakumis kaks

Festival SAAL Biennaal. Foto: Marlene Leppänen

aastat ja ta lihtsalt läheb seal hulluks üksinda – täiesti maniakaalselt kirjutab oma raamatut. Mina ei tahtnud seda teha. Ma tundsin, et mul on vaja inimesi, ma tahtsin suhelda ning mul polnud ka suurt ideed oma näidendi jaoks. See kursus aga koosnes umbes 15 inimesest ja me kõik alustasime näidendi kirjutamist, aga mis oli lahe, oli see, et me saime iga nädal kokku ja jagasime neid tekste, arutasime, analüüsisime ja see motiveeris mind väga.”

Pärast kursuse lõppu, kui Heneliis oli umbes 19-aastane, leidis aset iga kahe aasta tagant toimuv Eesti Teatri Agentuuri näidendite kirjutamise konkurss. Muidugi saatis ka Heneliis oma teksti agentuurile ja muidugi sai see ka äramärkimise. Seda ajateemalist näidendit jälgides ei saagi vaataja väga hästi aru, kas ta ise on hulluks minemas või on need ikka tegelased. Näidend on tüdrukust, kes elab üksinda majas, kus toimub hästi palju pidusid. Räägitakse sellest, mis toimub nende noorte eludes ja seltskondades. Teksti nimeks sai „Emesis”.

Teatri Agentuur korraldas mentorlusprogrammi, kus sai koos töötada dramaturgidega* erinevatest teatritest. Heneliisi teksti valis välja õnnelik „võitja” Mehis Pihla, kes on Eesti Draamateatri dramaturg. Temaga koostööd tehes ja tema näpunäiteid järgides valmis mõned kuud hiljem täiesti uuel tasemel „Emesis”, mida on lavastatud Eestis, Lätis ja isegi Indoneesias.

Kultuurivaldkonnas ei ole asjad isoleeritud ega eksisteeri üksteisest eraldi. Sellepärast oli Heneliisile oluline katsetada mitmeid erinevaid alasid, et avastada oma lemmikuid. Kunst, kirjandus, teater, lavakunst, maalikunst ja fotograafia – need valdkonnad on omavahel tihedalt seotud. Just seetõttu ei oska Heneliis end ühte kindlasse kategooriasse paigutada nagu paljud loomeinimesed. Kõik need valdkonnad täiendavad üksteist ja põimuvad omavahel loomulikult moel.

“Kui mul poleks oskust kirjutada, siis mul oleks väga raske teha oma tööd, näiteks kureerida festivale: tuleb sõnastada oma visioon, kirjutada taotlusi selleks, et saada rahastust Kultuurkapitalist või ministeeriumilt.

Esimene samm on oma projekt selgelt sõnastada, et inimesed, kes komisjonis istuvad, sellest aru saaksid. Kui sul on võimalus ja oskus teha erinevaid asju, siis sa näed ka, kuidas need kõik jooksevad kokku sellisel viisil, mis on sulle omane.”

Gümnaasiumi lõppedes oli Heneliisil kindel plaan minna lavakasse dramaturgiat õppima, kuid ootamatult sattus see aastasse 2020 – COVID-i aega, mis pööras kõik pea peale. Ta oli löödud. See plaan oli küpsenud juba 7. klassist alates, vastuvõtuaastad olid välja arvatud ja kõik ette valmistatud, kuid siis tuli uudis, et kursust sel aastal ei avatagi.

Tagavaraplaanina kaalus ta Tallinna Ülikooli prantsuse keele eriala või Tartu Ülikooli teatriteadust. Pärast leina ja lootusetuse tunnet tegi Heneliis kulli ja kirja meetodil otsuse asuda õppima Tartu Ülikooli.

Tartus tundus talle aga, et midagi on puudu. Kui varem oli ta olnud väga „hands-on“ tüüpi õppija ning harjunud pidevalt midagi korraldama ja tegema, siis ülikoolis järgnesid loengud loengutele – tundide kaupa istumist ja kellegi kuulamist. Kuigi ta teadis, et peagi algab ka praktilisem õppeperiood, ei suutnud ta seda ära oodata.

“Ma tundsin, et ma nii väga tahaks midagi teha, ma tahaks õppida selle kaudu, et ma teen ja ma sain aru, et inimeste ajud on nii erinevad ja kõik õpivad erinevalt. Vähemalt selles eluetapis ma ei suuda kuulda, kuidas inimene tunde räägib ja ma pean istuma ja tegema märkmeid.”

Muidugi oli see ka teistsugune aeg. Koroonal oli uus laine ja loengud toimusid nüüd Zoomis. Kõik tegevused, mis tavaliselt teevad ülikoolikogemuse eriliseks – uued sõbrad, klubid, baarid, tutvused ja koos aja veetmine – olid kadunud ning see ei tundunud õige. Heneliis võttis akadeemilise puhkuse ja kolis tagasi Tallinnasse. Peagi kutsuti ta tööle Kanuti Gildi SAALI, kus ta oli varem vabatahtlikuna tegutsenud.

Teda paluti appi Kanuti Gildi SAALI 20. juubeli raamatu koostamiseks. Ta kirjutas, tegi intervjuusid, transkribeeris neid ning pani kogu raamatu ka ise kokku. Pärast seda kutsuti ta sinna püsivalt tööle, mis oli tema jaoks ideaalne – lausa unistuste töökoht. Sellega kaasnes suur usalduse ja väärtustatuse tunne. Praeguseks on ta seal töötanud umbes viis aastat.

Pärast Kanuti Gildi SAALis töötamist ning õppimist vanemate kolleegide käe all tekkis tal huvitaval kombel huvi ülikooli ja teooria vastu, kuigi varem ei olnud see valdkond teda eriti köitnud. Ülikoolis olid nad keskendunud pigem vanematele tekstidele nagu „Dekameron” (ironiline perglased, eks ole) ja kuigi see oli huvitav, ei kõnetanud see teda päriselt. Kanutis töötades tegi ta aga koostööd paljude nüüdiskirjanikega ning nende tekste lugedes avastas ta uuesti tugeva huvi lugemise ja õppimise vastu.

Samas tundus keeruline alustada ülikooliõpinguid jälle päris algusest. Tutvuste kaudu avastas ta võimaluse omandada kraad välismaal ilma eelneva ülikooliõppeta. Nii lendas Heneliis Londonisse, kus Londoni Ülikooli juures tegutsevas Rose Bruford College’is oli just avatud uus eriala Queer Performance ehk queer-etendus kunstid. Seal tundus olevat kõik, mida ta otsis – palju praktikat, mis oli tema viis õppida, ning ka teooriat, mis oli teda just huvitama hakanud.

Seal tundus olevat kõik, mida ta otsis – palju praktikat, mis oli tema viis õppida, ning ka teooriat, mis oli teda just huvitama hakanud.

Londonis oli akadeemiline keskkond ja kogu lähenemine teistsugune. Kursusel toimus palju töötubasid erinevate Londoni queer-kunstnikega ning ülesanded olid praktilised ja kontekstipõhised. See kogemus kestis Heneliisi jaoks poolteist aastat. Selle aja jooksul elas ta nii Londonis kui ka Berliinis.

“Ma ei ütle, et inimesed ei peaks minema ülikooli, aga ülikool üksinda ei tee ka midagi. Kui sul on soov midagi teha, siis see, et sa lähed ülikooli seda õppima ei luba sulle seda, et sa saad oma unistuste töökoha ja unistuste tööd teha. Üks asi on inimesed. Teine asi on teadmised, aga teadmisi sa saad nii erinevatest kohtadest, sa ei pea ilmtingimata ülikooli minema, kuigi see on ka väga hea koht. On igasuguseid kursuseid, on väga palju tekste, inimesed õpivad erineval viisil ja eriti oluline minu arvates on ka mentorlus.”

Lisaks kõigele tegutses Heneliis kogu gümnaasiumi aja ka kunstnik Flo Kasearu assistendina. Ilma et Kasearu oleks selleks mõne kuulutuse üles pannud, kirjutas Heneliis talle ise, avaldades soovi tema kõrval õppida ja assistendina tegutseda, ning sai selleks ka võimaluse.

Nende aastate jooksul leidis ta võimalusi kirjutada Kasearu jaoks nii palju kui võimalik ning otsis ka teisi viise kirjutamise jätkamiseks. Ta pöördus loomeinimeste poole, keda ta austas ja imetles, et nendega kohtuda ja vestelda nende kultuurilisest teekonnast. Just neist vestlustest õppis ta palju ning need aitasid oluliselt kaasa tema enda arengule.

“Ülikool on väga hea koht, kus leida erinevaid inimesi ja mõttekaaslasi. Tutvusi, kellega saab jagada sarnaseid mõtteid ja need aitavadki tihti elutee leida. Ülikool on ka väga hea uudishimu jaoks, teadmised ei ole ainus põhjus.”

Mõned võtmesõnad, mis Heneliis meile andis olid huvi, praktika, uudishimu, entusiasm ja mingis mõttes ka vabatahtlikkus, kus me saame luua nii palju sidemeid ja tutvusi ja õppida palju vabast ajast ja areneda.

Praeguseks on Heneliis Notton loonud ka oma ettevõtte, mis võimaldab tal töötada vabalt ja paindlikult nii Eestis kui ka mujal Euroopas. Ta tegutseb vabakutselisena, mis tähendab, et tal on oma firma, mille kaudu saab ta endale palka maksta. Ettevõtte on tema jaoks eelkõige juriidiline vorm – Heneliis on selle ainus töötaja.

Paljudel vabakutselistel on sarnane lahendus, olgu selleks osaühing või füüsilisest isikust ettevõtja (FIE). Tegemist on lihtsalt viisiga, kuidas seaduslikult töötada, maksta makse ning tagada endale näiteks ravikindlustus. Kuna Heneliis teeb peamiselt projektipõhist tööd, töötab ta erinevate projektidega, kus tasu makstakse arve alusel. Selleks, et ta saaks selle tasu endale korrektselt ja seaduslikult välja maksta, ongi tal loodud oma ettevõtte.

“Tähtis on mitte jääda vaakumisse ja olla avatud ka muule maailmale väljaspool Eestit.”

Heneliisil oli palju ideid ja mõtteid selle kohta, mida teha pärast põhikooli ning selliseid küsimusi on ilmselt meist paljudel – eriti praegu, kui ollakse gümnaasiumi lõpetamise lävel.

Kuraatorite akadeemias Taiwanis

Kui paljud meist tegelikult teavad, mida edasi teha? Isegi siis, kui sul on oma kooli lõpetamisele järgnevateks kuudeks plaan selge, kas oled mõelnud, mis saab siis, kui midagi läheb valesti ja pead oma teed muutma? Mis juhtub näiteks juhul, kui sinu plaan on minna pärast gümnaasiumi lõppu kaitsevärke ja sealt edasi Tartu Ülikooli oma lemmikeriala, näiteks psühholoogiat õppima, kuid kaitseväre lõpetamise järel selgub, et sind siiski ülikooli ei võetud, sest kohad on täis?

Mis saab siis edasi? Kas kaotad pinna jalge alt ning vajud masendusse ja teadmatusse, või otsustad midagi muud ja ettevõtlikku ette võtta – näiteks minna aastaks reisile Ameerikasse, kus saad sama valdkonnaga tegeleda väiksemate kursuste kaudu, teha kõrvalt tööd, avastada elu ning kogeda rõõmu ja vabadust. Lihtsalt hingata pärast enam kui 12 aastat järjest õppimist ja koolipingis istumist.

Ma ei taha öelda, et keegi ei peaks ülikooli minema, see ei ole mu sõnum. Mu sõnum on, et on nii palju võimalusi õppida.

Värske Rõhk_ "Tähed Agnesele" raamatuesitlus Kanutis.

Foto: Sille Riin Rand

*Dramaturg on väga lai mõiste. Traditsioonilisemas teatris, näiteks Eesti Draamateatris või Linnateatris on dramaturg inimene, kes hoiab end kursis näitekirjanduse ja selle arengutega ning jälgib, mis valdkonnas toimub. Sageli kirjutab ta ka ise näidendeid või dramatiseerib olemasolevaid teoseid. Näiteks romaan „Tõde ja õigus“ tuleb dramaturgil kohandada näidendivormi – luua sellest lavatekst. Üldistatult on dramaturg inimene, kes töötab tekstidega ning aitab neid lavale sobivasse vormi tõlkida. Kaasaegsetes etenduskunstides on dramaturg sageli ka kaasamõtteleja ja tugi kunstnikule või lavastajale.

Värske Rõhk_ "Tähed Agnesele" raamatuesitlus Kanutis.

Foto: Sille Riin Rand

Retseptid

Me kõik teame, et meie talved on külmad ja kõledad ning vahel on tunne, et me ei saagi külmast lahti. Aga olge mureta – tutvustan teile kaht soojendavat ja turgutavat retsepti. Viimasega saate ka oma perekonnale, sõpradele, tüdruk- või poiss-sõbrale muljet avaldada. ;)

Maroko läätsed ja kikerherne pada

Tunnen endal juba teie põlastavaid pilke, nähes sõnu “kikerherned” ja “läätsed”, aga palun andke neile võimalus. Võin lubada, et need on selles pajas imelised. Mis teeb selle roa veel paremaks, on see, et koostisosad on lihtsasti kättesaadavad. Nüüd ilma pikema jututa retsepti juurde!

Koostisosad:

1 spl kookose- või oliiviõli
1 hakitud sibul
3/4 tl kaneeli (jahvatatud)
3/4 tl köömneid või
vürtsköömneid (jahvatatud)
1/4 tl koriandrit (jahvatatud) - kui
hakkab vastu, asenda peterselliga!
1/2 tl tšillihelbeid (võib rohkem ka
lisada)
1/2 tl soola
3 hakitud küüslauguküünt
450 ml köögivilja puljongit
400 ml vett
1 purk (400 g) purustatud
tomateid

200 g riivitud porgandit, võib ka vähem
200 g punaseid läätsesid
100 g konserveeritud kikerherneid
1/2 sidruni mahl
Serveerimiseks kookospiima või -koort.

Valmistamine:

1. Kuumuta õli suures potis särisemiseni. Lisa sibul ja prae keskmisel kuumusel 10 minutit.
2. Sega sisse kaneel, köömned, koriander, tšillihelbed ja sool. Lisa ka küüslauk ja sega veel, kuni segu muutub aromaatses, umbes 2 minutit.
3. Vala sisse vesi, puljong, purustatud tomatid, porgand ja läätsed. Sega. Lase keema tõusta, seejärel keera kuumus keskmiseks ja hauta 25 minutit. Hautis pakseneb keemise ajal. Lisa kikerhersed ja hauta veel 10 minutit või kuni läätsed on pehmed ja kikerhersed läbi küpsenud. Kui soovid vedelamat pada, lisa poole tassi kaupa köögiviljapuljongit. Tõsta tulelt ja pigista sisse poole sidruni mahl. Maitse, lisa vajadusel soola.
4. Pane kulbiga supikaussidesse ja kaunistada kookospiima või jogurti ja värsked koriandriga. Naudi :)

Laavakoogid

Nüüd ka midagi magusat. Perfektne šokolaadine retsept sõbrapäeva puhul. Ma ütleksin, et nende tegemine oli minu käesoleva aasta parim küpsetusdööver.

Koostisosad:

170 g tumedat šokolaadi
150 g võid
160 g suhkrut
75 g nisujahu
4 suurt muna

Valmistamine:

1. Määri ramekin-vormid (võid kasutada ka silikoonist muffinivorme) hoolikalt võiga ning puista kakaopulbriga üle. Pane kõrvale. Sulata šokolaad ja või vesivannis. Kui oled julge ja jälgid toimuvat kullipilgul, siis võid seda teha ka väikeses potis. Jäta jahtuma.
2. Vahusta munad suhkruga kohevaks. Vala hulka jahtunud šokolaadi-või segu ning mikserda 5 minutit. Sõelu juurde jahu ja klopi veel 2 minutit.
3. Kalla segu võitatud vormidesse. Küpseta 180-kraadises ahjus 10-12 minutit – **MITTE ROHKEM!**
4. Kummuta taldrikule ning serveeri kohe. Peale võid puistata tuhksuhkrut, kõrvale sobib pehme vanillijäätis.

| Omalooming

Põletab

Ma olen alasti,
ise need riided põletasin.
Teised näevad, mis peideti,
ise need riided põletasin.

Nüüd on näha,
mis mäda.
Tegelt on vist ilu ka,
sellest rääkida ei taha.

Võinuks riided seljas hoida,
sest enam pole midagi leida.
Enam pole midagi parata.
Kas lind saab hakkama suleta?

Nõnda kaunis

Tegu oli suvise õhtuga rannas, kus ei kostnud muud midagi kui lainete pehme sahin. Taevas oli täis igasuguseid värve, mille nimetamisega ei jõuaks see lugu kunagi lõpuni. Seal rannas oli pink (vist on see seni seal), kus istusid kaks armastajat.

Üks ohkas: „Küll on alles ilus.“

Teine vastas mõtlematult: „Sama kaunis kui sina.“ (Originaalne vastus, eks ole.)

„Oled sa kindel?“ uuris esimene.

„Kindel!“ vastas enesekindlalt teine.

Esimene mõtles hetke või kaks ja ütles siis: „Sa oled nõnda kaunis kui öine äikesetorm suvel. Mõni võib leida seda hirmsana, aga mina leian, et äike on kaunis. See säde taevas teeb hetkega kõik selgeks ja kui seda äikest jälgida, on see lum mavalt ilus. See sadu on värskendav ja kastab mee leheitest kuivanud taimi. Vihmakrabin rahustab ja tekitab tunde, et miski muu ei olegi oluline.“

Pärast nende sõnade lõppu kostis veel mõnda aega ainult lainete sahin. Päike oli juba merre sukeldunud, aga taevas oli endiselt täis pastelseid toone (ega ma tegelikult ei tea, mis värvi see taevas oli, sest ma ei näe värve, aga oletan).

„Sellisel juhul võtan oma sõnad tagasi...“ alustas teine, kes oli pikalt mõtisklenud. „Sa oled sama kaunis kui selge taevas kargel talvel. Lumekiht on paks ja mitmeid päevi on ainult lund sadanud ning kui tuleb päev, mil lõpuks päike paistab, tärkab kõigis suur rõõm. Lumi paistab ilusamana... ei, kõik paistab ilusamana. Pikisilmi oodatud päike silitab igaüht, kes välja astub, ja neis tärkab soov, et päevatäht ilmuks ka homme.“

Ei teagi, mis neist edasi sai, aga nende peale mõtlen iga kord, kui äike suvel müristab ja kui päike end talvel ilmutab. Minu jaoks oled sina iseäranis kaunis nagu sügav, puutumata iidne mets päikeselisel suvepäeval.

Humoorikas horoskoop

– uue aasta eri

Jäär

(21. märts – 19. aprill)

Sa oled iseenda suurim fänn ja tead, eks me ole ka (VAHEPEAL), aga no iseenda postituste laikimine on juba totaalne hullumeelsus. Oled nagu Neil Armstrong - julged esimesena tundmatule maale astuda, aga siis sa nimetaksid selle maa enda järgi ja valiksid ennast selle maa ainuvalitsejaks. Sul on väga suur potentsiaal olla juhtival positsioonil, aga selleks peab iseenda fännamist vähendama ja rohkem teistele mõtlema. Nii nagu on öelnud sinu kaas-jäär Anu Saagim enda kohta, siis oled kompleksivaba edevuse kuninganna.

Sõnn

(20. aprill – 20. mai)

Su uus aasta oleks kindlasti kergem, kui sa ei kujutaks omale asju ette. Peavalu ei tähenda surma, iga inimene ei valeta sulle, see vari su silmanurgas oli see riidehunnik, mille koristamist sa juba kuid edasi lükkad. Elu pole petlik, karma ei aja sind taga, võta parem tassike teed ja kirjuta mõni luuletus. Keegi peaks sulle google'i ja chatgpt keelu panema, et sa öösiti mõtlemise asemel magaksid. Mediteerimine on päriselt olemas ja sulle rangelt soovituslik.

Lõvi

(23. juuli – 22. august)

Eestlane on tantsulõvi, aga sa oled peoelevant. Sa oled täpselt see vend, kes nädal enne festivali algust sissepääsu ees telgis ööbib ja endale festivali kostüümi kolm aastat ette planeerib. Osta peopilet varakult, sest nagu girl math ütleb - nii säästad hiljem raha. Et oma sõpru hoida, hoiata neid enne, kui keset koosviibimist sidequeste tegema lähed!

Vähk

(22. juuni – 22. juuli)

Su moto on alati: probleem on, aga kui keegi küsib, siis probleemi pole. Ilmselt sa nüüd ütled kõigile enda ümber istuvatele inimestele, et see on täielik laim ja sul pole kunagi ühtegi probleemi olnud ja sa oled taevast saadetud ingel, kes on lihtsalt üdini ideaalne. Koju jõudes tellid ilmselt riideid, selle asemel et paarile meelega vastamata jäetud sõnumile vastata ning lähed magama, muretsedes üüri maksmise ja hommikusöögi tegemise pärast, kuigi sa elad oma vanematega.

Kaksikud

(21. mai – 21. juuni)

Kuidas suhtud kingade kandmisesse sokkideta? Üks sinu mitmest kümnest "sinast" kindlasti jumaldaks seda. Suudad oma erinevad küljed hästi ära peita, aga tähtedest kumab tõde (ja õigus). Sa ei ole prohvet, sa lihtsalt sündisid juunis ja rikkusid sellega oma vanemate jaanipäeva.

Musid, kallid, rummipallid!

Kaalud

(23. september – 23. oktoober)

Sul on alati 6-7 rauda tules. Sul on alati 6-7 eesmärki, kuid su järjekindlus võib sind viia 6-7 läbipõlemiseni. Kaalu oma hommikusööki, et see oleks vähemalt 670 grammi, sest ainult siis tuleb su päev 67% parem kui eelmine. #ärge #meid #pihis #kiusake #aitäh.

Kalad

(19. veebruar – 20. märts)

Elu ei kuku sülle. Kui tahad muutust, siis muuda. Seoses sellega - oled, sa mõelnud, kui palju lihtsam oleks su elu, kui sa lihtsalt maale traktoristiks lähesid? Ma arvan, et sa suudaksid sellele rohkem mõelda, kui sa oma elu pidevalt teiste omaga ei võrdleks. Päevad ei ole vennad, täpselt nagu pole seda kõik inimesed. #elanaeraarmasta

Skorpion

(24. oktoober – 22. november)

“Lege pls lõpetage see nonsense möla, ma lovk ei viitsi seda kuulata enam” - see lause kirjeldab ideaalselt teiste arvamust sinust. Sellistel hetkedel ära vaiki, vaid usu endasse. Hah sike sen tbh nii cringe, et sa seda horoskoopi päriselt tõsiselt võtad. #õs

Kaljukits

(22. detsember – 19. jaanuar)

Võtad elu kui musta ja valge koera multikat. Hakka värviteleviisorit vaatama ja märka, et kõik halb ei juhtu põhjuseta ja halbades asjades peitub ka midagi head ja olulist. Sõnnik on siiski su elu väetis. #yolomindset

Veevalaja

(20. jaanuar – 18. veebruar)

Loe rahasäästmise õpikuid, see kindlustab, et su rahakotis ei puhuks tuul ja suhted su vanematega (loe: püsiannetajatega) püsiksid terved. Kas kasutad veel oma eelmisel aastal ostetud Stanley cup'i, sest mina näen sind ikka poest plastikpudelitega väljumas? Su väike jalanumber ei peaks nii suurt ökoloogilist jalajälge jätma. Äkki vähendaks taksosõite ja sõidaks vahelduseks bussiga? Elu pole tiktok, kalla, sa ei saa oma probleeme ära tantsida

Neitsi

(23. august – 22. september)

On hetki, mil eluraskused matavad sind enda alla, kui tundub, et väljapääsu pole, kui kustub valgus tunneli lõpus, kuid on veel üks võimalus: jagada oma muret. Oleme horoskoobitiimiga otse sündmuste keerises ja näeme, et Saturni rõngad on maa poole kaldus ning see kallutab ka sind vihastama asjade üle, mida sa üldse teha ei taha. Su tulevane ülemus on õnneseen, kui ta sinusuguse tulehargi oma kontoris saab. Elu polnud ka kellegi valik, aga ometi peavad kõik elama. Mõtle sellele!

Ambur

(23. november – 21. detsember)

Milline ambur sina oled?

1. vaidled palju
2. vaidled veel rohkem
3. ei lõpetagi vaidlemist

Ja mm... põmst... ja ma ei tea, kui valisid ühe neist kolmest, siis tundub, et sa oled täiesti normaalne ambur. Teistel on ka õigus. Pole mõtet oma potentsiaali raisku lasta. Amburi nool sihib sind liiga tihti. Ürita distantsi hoida. Ja kui sa sellest horoskoobist mitte midagi aru ei saanud, siis see järelikult käib täpselt sinu kohta. #saidai

Õpetajate tsitaadid

“Kui te oma erutust ei suuda kontrollida, siis ma hakkan küüditama.”

— Mihkel Kraav

“Matemaatikat ei ole üldse vaja tegelikult, see on mõeldud õpilaste piinamiseks.”

— Ivar Porn

“Suurt sigmat olete näinud?
Sigmat olete näinud, suurt ei ole.”

— Ivar Porn

“Nestlel on raudselt kusagil salajane sõjavägi.”

— Mihkel Kraav

“Eks vanemad naised võivadki hääletada EKRE poolt, neil on stockholmi sündroom.”

— Katrin Holst

“Ma olen mees... siiani.”

— Rolando Javier Beaujon Mejia

“Kas oli paanika või oli Jaanika?”

— Eneli Simson

“Hispaania keeles on Tallinn ühe niga, aga mina pole nõus.”

— Rolando Javier Beaujon Mejia

“Kas teil on täna kontrolltöö? Ma teen veel ühe.”

— Dagne-Anete Soontalu

“Mida vanemaks te saate, seda rohkem hakkate vahet tegema liigesel ja kõõlusel.”

— Marlene Timmi

“Minu poolt kõik ja võite minna uusi kuritegusid sooritama.”

— Mihkel Kraav

“Ma saan aru, et te tahate kõike üksi teha, aga te niikuinii surete hauas üksi!”

— Geilyn Jänes

“Need, kes oskavad, need tegutsevad, kes ei oska, need õpetavad, kes õpetada ei oska, need kirjutavad raamatuid, kuidas õpetada.”

— Ivar Porn

“(sidesõna "the first thing to say is....." kohta) I mean it's a word linker but...I'd call it a vörd-linker...”

— Marlene Timmi

Võta meiega ühendust!

Meie sotsiaalmeeia

Tiktok: @pergitoimetus

Instagram: @pergitoimetus

Spotify: @pergitoimetus

Email: koolimeedia@perg.ee

„Ka väiksed lained kõigutavad paati“

Mõjulaine